

ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

จิราภรณ์ งอยกุดจิก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มิถุนายน 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**NEEDS OF SOCIAL WELFARE OF THE DISABLED IN NONG SANO
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
NANGRONG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**

Jiraporn Ngoygudjik

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration**

June 2014

Copyright of Buriram Rajabhat University

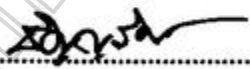
คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระได้พิจารณาการค้นคว้าอิสระของ
นางสาวจิราภรณ์ งอยกุดจิก เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประชัน ตะเนวัน)
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....กรรมการ
(ดร. วิชชาณุ อุลทริก)
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....กรรมการ
(ดร. ชูเกียรติ จารัตน์)

.....กรรมการ
(ดร. รัชฎ์รัตน์ ตะเนวัน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ละอองทอง)

วันที่.....เดือน 19 ส.ย. 2557 พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
หนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อผู้วิจัย จิราภรณ์ งอยกุดจิก

ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน

ที่ปรึกษาหลัก

ดร. วิชชาญ จุฬหริก

ที่ปรึกษาร่วม

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

สถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ปีที่พิมพ์ 2557

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 6 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย
ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและมีรายได้ ด้านนันทนาการ และด้านบริการสังคม กลุ่ม
ตัวอย่างได้แก่ คนพิการหรือผู้ดูแลผู้พิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน จำนวน 135 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ
แบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ และแบบปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9132 สถิติ
พื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนอง
โสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุก
ด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาด้านนี้ ด้านบริการสังคม
ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการทำงานและมีรายได้
ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการรับเงินสงเคราะห์
เบี้ยยังชีพคนพิการเพิ่ม รองลงมา คือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปดูแลให้ทั่วถึง และต้องการ
ให้จัดกิจกรรมและตรวจสุขภาพให้กับคนพิการ ตามลำดับ

TITLE Needs of Social Welfare of the Disabled in Nong Sano
Subdistrict Administrative Organization, Nangrong District, Buriram Province

AUTHOR Jiraporn Ngoygudjik

INDEPENDENT STUDY ADVISORS

Associate Professor Prajan Kanawan	Major Advisor
Dr. Witchan Juylarick	Co-advisor

DEGREE Master of Public Administration   **MAJOR** Public Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University   **YEAR** 2014

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the needs of social welfare of the disabled in Nong Sano Subdistrict Administrative Organization, Nangrong District, Buriram Province in six aspects, i.e. health and sanitation, education, residence, working conditions and incomes, recreation and social services. The samples consisted of 135 disabled or the disabled caretakers in Nong Sano Subdistrict Administration Organization. The research instrument was a questionnaire with three parts: checklist, six-level rating scale, and open-ended questions. The instrument obtained the reliability of 0.9132. The statistics utilized in this study were percentage, mean and standard deviation. The research results revealed as follows:

1. Needs of social welfare was overall found at a high level. When taking each aspect into consideration, it showed that all aspects were also found at a high level with the highest to the lowest order of general social services, good health and sanitation, education, recreation, residence and working conditions and incomes, respectively.
2. The opinions and recommendations mostly founded were substance allowance should be increased, followed by the relevant officials should take care all of them, and various activities and health check up should be provided, respectively.

ประกาศคุณูปการ

งานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวน ที่ปรึกษาหลัก ดร.วิชาญ จุลทริก ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อยและขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำกรณีกวีอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วุฒินันท์ งามฤทธิ์ ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น้อย สุปิงคลัด ข้าราชการบำนาญ อดีตรองนายกเทศมนตรีเมืองบุรีรัมย์ และนางกรุณา สวัสดิ์สิงห์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัย

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงได้จากการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแก่บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด บูรพาจารย์ คณะอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนให้เป็นผู้มีศีล สมาริปัญญา ขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ ที่เป็นกำลังใจ ส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือ ตลอดถึงผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำให้เกิดสติปัญญาความรู้ในวิชาชีพ ตลอดจนชี้แนะคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

จิราภรณ์ งามฤทธิง

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศศุญประกอบการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.....	11
ความหมายของการบริหารการศึกษา.....	12
ทฤษฎีการบริหารการศึกษา.....	12
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม.....	19
ความหมายของค่านิยม.....	20
ทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม.....	21
ประเภทของค่านิยม.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
คุณลักษณะของค่านิยม.....	29
องค์ประกอบของค่านิยม.....	32
ความสำคัญของค่านิยม.....	33
แนวทางการส่งเสริมค่านิยม.....	35
ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ.....	38
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
งานวิจัยในประเทศ.....	55
งานวิจัยต่างประเทศ.....	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
ลักษณะของเครื่องมือ.....	64
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล.....	104
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	104
สมมุติฐานของการวิจัย.....	104
วิธีดำเนินการวิจัย.....	105
สรุปผลการวิจัย.....	106
อภิปรายผล.....	108
ข้อเสนอแนะ.....	113
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	113
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	114
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	122
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	123
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย.....	127
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	130
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	132
ภาคผนวก จ คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	140
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	144
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	146

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2557 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	64
4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	74
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยม หลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน.....	75
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยม หลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์.....	77
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยม หลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อ ส่วนรวม.....	78
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยม หลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 ด้านกตัญญูพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์.....	79
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยม หลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม.....	80
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยม หลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 ด้านรักษาวินัยวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม.....	81
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยม หลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เพื่อแม่และแบ่งปัน....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง.....	83
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่.....	84
4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....	85
4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....	86
4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านมีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา.....	87
4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง.....	88
4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน.....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	92
4.17 เปรียบเทียบการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน โดยรวมและรายด้าน.....	95
4.18 เปรียบเทียบการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	97
4.19 จำนวนร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3.....	100

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน ๓ เดือนเมษายน พ.ศ. 2554.....	56
3.1 จำนวนประชากรและคนพิการจำแนกตามหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์.....	66
4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	72
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	74
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ด้านสุขภาพอนามัย โดยภาพรวมและรายข้อ.....	75
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ.....	76
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมและรายข้อ.....	77
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการทำงานและมีรายได้ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	78
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านนันทนาการ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	79
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบริการสังคม โดยภาพรวมและรายข้อ.....	80
4.9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....	82

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 2.1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546.....

51

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเรากำลังเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งจากสภาพแวดล้อมภายนอกประเทศและภายในประเทศของเราเอง จึงจำเป็นที่จะต้องมีความพร้อมในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน คนพิการก็เช่นกันมีความต้องการที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้จะมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือความบกพร่อง และอุปสรรคในด้านต่างๆ แต่หากได้รับการส่งเสริมและการช่วยเหลือให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีสวัสดิการและความมั่นคงในชีวิตในปัจจุบันถึงอนาคต มีการดำรงชีวิตอย่างเท่าเทียมกับบุคคลธรรมดา มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงโดยสังคมหยิบยื่นให้หรือให้โอกาสและใช้ประโยชน์ได้ เพราะสังคมไทยเป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน หากเราไม่สนับสนุนหรือทอดทิ้งพวกเขา สังคมก็จะต้องเผชิญกับปัญหาและภาระในการเลี้ยงดูสงเคราะห์ช่วยเหลือตลอดไป

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้มีบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมาตรา 30 กำหนดให้การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องความพิการ จะกระทำได้ และมาตรา 54 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ รวมทั้งบุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และมาตรา 80 (1) กำหนดให้รัฐต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2550 : 8-23)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวน 12 หมู่บ้าน มีเนื้อทั้งหมด 84 ตารางกิโลเมตร หรือ 52,500 ไร่ จำนวนครัวเรือน 1,181 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,470 คน แยกเป็นชาย 2,774 คน เป็นหญิง 2,696 คน มีคนพิการจำนวน 135 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน.2556-2558 : 6-8) ตามพ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในมาตรา 16 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล 31 เรื่อง และในจำนวนนี้ได้รับบไปถึงหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส เนื่องจากการจัดบริการสาธารณะสวัสดิการสังคมกับประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนพิการเป็นบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา สวัสดิการทาง

สังคมของคนพิการที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสนจะมีความพร้อมในการจัดสวัสดิการสังคม แต่ในสภาพความเป็นจริงยังมีปัญหาและอุปสรรคภายใต้สถานะจำกัดในด้านต่างๆ ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมและไม่สามารถเข้าถึงบริการตรงตามความต้องการ อาจมีสาเหตุเพราะคนพิการส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและมีข้อจำกัดทางด้านร่างกายและการสื่อสาร ตลอดจนการผิดพลาดของเจ้าหน้าที่ที่ทำการสำรวจทำให้การเข้าถึงสิทธิและความต้องการจึงมีความลำบากโดยเฉพาะการจัดทำประชาคมทำแผนเพื่อเสนอความปัญหาและความต้องการคนพิการ การไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมประชาคม ดังนั้นการจัดสวัสดิการทางสังคมที่จะทำให้คนพิการได้เข้าถึง ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้สมศักดิ์ศรี ไม่เป็นตามสภาพความเป็นจริงจึงเป็นภาระของครอบครัวและสังคม การส่งเสริมและการช่วยเหลือจากรัฐซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดบริการสาธารณะ จำเป็นต้องมีข้อมูลที่เป็นวิชาการว่าด้วยการจัดสวัสดิการให้กับคนพิการ พร้อมในอดีตที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสนยังไม่เคยสำรวจความต้องการและปัญหาของคนพิการอย่างจริงจังและทั่วถึง จึงอาจทำให้คนพิการไม่ได้รับบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมที่สอดคล้องตรงกับความต้องการ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมานั้น ทำให้ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน มีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งได้นำเอาพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านกระบวนการยุติธรรมและบริการทางสังคมทั่วไป เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมของคนพิการ และช่วยส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินงานสวัสดิการสังคมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อนำผลวิจัยที่ได้เสนอต่อผู้รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องได้นำไปกำหนดนโยบายและวางแผน เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้การจัดสวัสดิการสังคมดียิ่งขึ้นไป

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศเพื่อที่จะนำไปปรับปรุงและพัฒนา การให้บริการและส่งเสริมด้านสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ทั่วประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะความต้องการสวัสดิการทางสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6 ด้าน (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2552 : 21-22) ดังนี้

- 1.1 ด้านสุขภาพอนามัย
- 1.2 ด้านการศึกษา
- 1.3 ด้านที่อยู่อาศัย
- 1.4 ด้านการทำงานและมีรายได้
- 1.5 ด้านนันทนาการ
- 1.6 ด้านบริการสังคม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ คนพิการหรือผู้ดูแลผู้พิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 135 คน (ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน 2556 : 1)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากร

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เข้าใจความหมายของศัพท์ต่างๆ เชิงปฏิบัติการที่นำมาใช้ในการวิจัย จึงให้คำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้ ใครจะได้หรือประสงค์จะได้ ทั้งนี้เป็นความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการด้านที่อยู่อาศัยและความต้องการ ได้รับการยกย่องให้เกียรติในสังคม
2. สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับ การป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา ที่อยู่อาศัย การมีงานทำและมีรายได้และด้านบริการสังคม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม
3. คนพิการ หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรค ในด้านต่างๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป
4. ความต้องการสวัสดิการทางสังคมของคนพิการ หมายถึง ความประสงค์ของคนพิการที่ต้องการให้มีระบบการจัดบริการทางสังคมทั้งจากภาครัฐและเอกชน ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมรวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของคนพิการ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ใน 6 ด้าน ได้แก่
  - 4.1 ด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง การส่งเสริมด้านสาธารณสุข การรักษาพยาบาลแก่คนพิการ เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การให้บริการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับคนพิการ การจัดการบริการรถส่งผู้ป่วยฉุกเฉิน การให้คำปรึกษาด้านสภาพจิตใจแก่คนพิการ การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น

4.2 ด้านการศึกษา หมายถึง คนพิการ ได้รับการฝึกฝนทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในกิจวัตรประจำวันตามศักยภาพ และการฝึกทักษะการดำรงชีวิตตามศักยภาพของตนเองสามารถ ออกสู่สังคมภายนอกได้ คนพิการ ได้รับการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสถานศึกษา และ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเหมาะสม การใช้สื่อเพื่อการศึกษาทุกรูปแบบให้กระจายอย่างทั่วถึง การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และส่งเสริมการศึกษาพิเศษแก่คนพิการ

4.3 ด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง คนพิการมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่ศักยภาพช่วยเสริมสร้าง คุณภาพชีวิตที่ดีในทำนองเดียวกัน และตามกำลังความสามารถของผู้พิการอย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัย ต้องให้ปลอดภัย ความมั่นคงในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสภาพเสื่อมโทรมแออัดล้อมด้วยมลพิษหรือ เสี่ยงต่อความเสียหายทั้งทางร่างกาย จิตใจอารมณ์และสังคม

4.4 ด้านการทำงานและมีรายได้ หมายถึง การส่งเสริมอาชีพคนพิการมีความ ภาคภูมิใจในงานที่ทำ การศึกษาดูงาน เช่นการสนับสนุนงบประมาณประกอบอาชีพสำหรับคน พิการ และผู้ดูแลคนพิการ การฝึกอบรมอาชีพ การจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากคนพิการ เป็นต้น

4.5 ด้านนันทนาการ หมายถึง คนพิการมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและ การพักผ่อนหย่อนใจ และส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการด้านกีฬาที่เหมาะสมกับสภาพความพิการ

4.6 ด้านบริการสังคม หมายถึง ความต้องการในการให้บริการเกี่ยวกับการช่วย เสริมสร้างสงเคราะห์แก่คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วยพัฒนาความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่ศักยภาพ

5. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคมของผู้พิการ ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ โดยขอนำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยเพื่อกำหนดเป็นกรอบในการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม
3. แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครองแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
6. การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล
7. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

ความหมายของความต้องการ

มนุษย์มีความต้องการมากมายอย่างไม่รู้จบ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีการต่อสู้แสวงหาให้ได้สิ่งซึ่งตนต้องการเสมอ และความต้องการของมนุษย์นี้เอง ไม่มีที่สิ้นสุด คือเมื่อความต้องการเกิดขึ้น ได้รับการตอบสนองแล้วความสำคัญขั้นนั้นจะลดความต้องการลงจนหมดความสำคัญไป แต่จะเกิดความต้องการสิ่งใหม่แทนได้มีผู้ให้ความหมายของความต้องการที่น่าสนใจไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 436) กล่าวถึง ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้ใคร่ได้หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการขาดความสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งรบกวนกระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้นทำให้ร่างกายไม่อาจจะอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรน และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้ว ร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ เกิดขึ้นมาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

อริยา กูหา (2546 : 62) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า ความต้องการ หมายถึง ความต้องการต่างๆ ที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตและเป็นตัวผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมเพื่อลดความต้องการนั้นๆ

สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา (2551 : ออนไลน์) ได้ให้ความหมาย ความต้องการ หมายถึง พฤติกรรม ของคนส่วนใหญ่มักจะมีแนวทางมุ่งไปยังเป้าหมายกับการสนอง ความต้องการให้สมดัง ความต้องการนั้นๆ เช่น มนุษย์มีความต้องการทางร่างกาย ทำให้ต้องกิน นอน ขับถ่าย ฯลฯ อยู่ตลอดเวลา ซึ่งคนเราจะมีวิธีสนองความต้องการเหล่านั้น

อนิซวัง แก้วจางง (2552 : 66) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์ หมายถึง ความต้องการ หลายสิ่งหลายอย่าง อาทิเช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการน้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษา โรค เกียรติยศชื่อเสียง ความปลอดภัย การยอมรับ การยกย่อง ซึ่งมนุษย์มีความต้องการ ในระดับสูง ที่สุด

สรุปได้ว่า ความต้องการของมนุษย์จะไม่มีขอบเขตโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความ ต้องการซึ่งความต้องการที่เกิดจากความคิด หรือความต้องการที่เกิดจากจิตใจ หรือทางกายเป็น ความต้องการที่ขาดไม่ได้ และในบรรดาความต้องการต่าง ๆ นั้น ของมนุษย์นั้นยากที่จะได้รับ การตอบสนองจนเป็นที่พอใจ เพราะเป็นเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล

ลักษณะของความต้องการ

ความต้องการของมนุษย์จะมีลักษณะของความ ต้องการแต่ละด้านซึ่งจะต้องตอบสนอง ความต้องการจนเป็นที่น่าพอใจ มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการแบ่งความต้องการ ไว้ ดังนี้

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 48-51) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับ ความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต ภูมิภาคจะไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้แต่อย่างไร เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการทางด้านร่างกายของเราเป็นสำคัญ เป็นแรงขับเบื้องต้นที่ร่างกายถูก กระตุ้นทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัด กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า เกิดขึ้นจาก สภาวะอารมณ์ สิ่งกระตุ้นทั้งภายนอกและภายใน ได้แก่

1.1 ความต้องการอาหารเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต

1.2 ความต้องการน้ำเพื่อรักษาความสมดุลของร่างกาย ร่างกายของเราเสียน้ำ เนื่องจากอากาศร้อน การออกกำลังกาย การทำงานหนักทำให้เหงื่อออกจากร่างกาย

1.3 ความต้องการทางเพศ ความต้องการด้านนี้เริ่มเมื่อคนเรา เข้าสู่วัยรุ่นและเป็นวัยผู้ใหญ่ การแสดงออกถึงความต้องการทางเพศขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ เช่น ความพึงพอใจ รสนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้น

1.4 ความต้องการอุณหภูมิต่างๆที่เหมาะสม คนเราคำรงชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัยความสมดุลของร่างกาย อุณหภูมิที่ไม่สูงเกินไป และต่ำเกินไปพอที่ร่างกายจะทนได้

1.5 ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด เพื่อให้ร่างกายเกิดความปลอดภัยจากความเจ็บปวดไข้ของร่างกาย ทำให้ร่างกายมีความพยายามสร้างภูมิคุ้มกันขึ้น เมื่อมีคนอื่นมาทำร้ายคนเราก็จะหลีกเลี่ยง หรือต่อสู้ป้องกันตัว

1.6 ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ เพื่อผ่อนคลายให้ร่างกาย ได้มีโอกาสสะสมพลังงานใหม่และซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของร่างกาย

1.7 ความต้องการอากาศบริสุทธิ์ที่มีก๊าซออกซิเจนสำหรับหายใจเราอาจอดสู่อากาศน้ำได้หลายชั่วโมง แต่กลับหายใจได้ไม่นาน

1.8 ความต้องการขับถ่ายเป็นการขับถ่ายของเสียออกจากร่างกายซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เช่นเดียวกับอาหารและน้ำ เพราะของเสียเหล่านั้นจะเป็นพิษกับร่างกาย ทำให้เราอึดอัดไม่สบาย บางครั้งอาจทำลายชีวิตได้

2. ความต้องการทางจิตใจและสังคม (Psychological and Social Needs) ความต้องการประเภทนี้ค่อนข้างซับซ้อนและเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้ ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ ความต้องการทางสังคมและจิตใจนี้ยังแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล แต่ละสังคมและฐานะทางสังคมของบุคคล รวมทั้งเวลาและ โอกาสที่แตกต่างกันออกไปด้วย ลักษณะสำคัญของความต้องการทางจิตใจและสังคม ดังนี้

2.1 ความต้องการที่เกิดจากสังคมที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมและกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคน สิ่งเหล่านี้แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม

2.2 ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ เราต้องมีประสบการณ์และการเรียนรู้มาก่อนจึงจะเข้าใจและเลือกกระทำได้ บางทีเราก็ต้องศึกษาว่าจะเริ่มอย่างไร และควรทำอย่างไรต่อไป

2.3 ความต้องการนี้เปลี่ยนแปลงได้แม้ในบุคคลเดียวกัน

2.4 ความต้องการนี้มีมากขึ้นเมื่ออยู่รวมกลุ่มมากกว่าอยู่คนเดียว

2.5 ความต้องการนี้เป็นพฤติกรรมปกปิดมากกว่าพฤติกรรมเปิดเผย

2.6 ความต้องการที่มองไม่เห็นเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

2.7 ความต้องการทางจิตใจและสังคมมีอิทธิพลที่จะผลักดันให้คนเราทำอะไรก็ได้

อับราฮัม เอช. มาสโลว์ (Abraham H. Maslow. 1954 ; 80-91 ; อ้างถึงใน พิทยา บวรวัฒนา. 2544 : 30) ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์นั้นสามารถจัดเป็นลำดับได้ 5 ชั้น ตามลำดับความสำคัญมาก่อนหลังได้ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) ได้แก่ อาหาร น้ำดื่ม ความต้องการที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ และความต้องการอื่นๆ ของร่างกาย
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ได้แก่ ความต้องการความมั่นคงและการป้องกันภัยอันตรายจากสิ่งรอบตัวและจากการทำร้ายจิตใจ
3. ความต้องการที่จะผูกพันทางสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความรัก ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การได้รับการยอมรับและมิตรภาพ
4. ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นและได้รับการยกย่องจากสังคม (Esteem Needs) ได้แก่ การเคารพนับถือตนเอง การเป็นตัวของตัวเองและการประสบความสำเร็จ การมีฐานะในวงสังคม การได้รับการยอมรับจากคนอื่นและการได้รับความสนใจจากคนอื่น
5. ความต้องการที่จะประจักษ์ตน (Self-actualization Needs) ได้แก่ แรงผลักดันที่ทำให้คนสามารถเป็นในสิ่งที่คนเป็นได้ดีที่สุด ซึ่งรวมถึงการเจริญเติบโต การได้ใช้ศักยภาพของคนอย่างเต็มที่และความปรารถนา

อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer. 1969 : 142 ; อ้างถึงใน สิรินาศย์ กฤษณาธาร. 2552 : 45) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ความต้องการที่จะดำรงชีวิตหรือความต้องการที่คงอยู่ (Existence: E) เป็นความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี เป็นความต้องการปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต ความต้องการทางวัตถุดิบเดือน ประโยชน์ตอบแทน สภาพการทำงาน ปัจจัยอำนวยความสะดวกในการทำงาน เป็นต้น
2. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness: R) คือ ความต้องการผูกพันกับผู้อื่นในการทำงาน ต้องการเป็นพวกได้รับความยอมรับ ร่วมรับรู้และแบ่งปันความรู้สึกระหว่างกัน ต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ต้องการเพื่อน
3. ความต้องการด้านความเจริญเติบโต (Growth: G) เป็นความต้องการที่จะเจริญก้าวหน้าในการทำงาน สามารถทุ่มเทความรู้ ความสามารถของตนในการทำงานอย่างเต็มที่ และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเพิ่มขึ้นด้วย

ไรท์ และ มอนเทก (Rinc & Montag. 1976 : 8 ; อ้างถึงใน มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ. 2540 : 16-17) ได้แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเพื่อดำรงชีวิต เป็นความต้องการพื้นฐานที่ต้องบรรลุเพื่อให้มนุษย์อยู่อย่างปกติ ได้แก่ ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน การออกกำลังกาย ความสุขสบายกับเครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย ความสะอาดของร่างกายทั่วไป และความสะอาดของสภาพแวดล้อม ความต้องการควบคุมอุณหภูมิของร่างกาย ตลอดจนความต้องการการขับถ่าย

2. ความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความเป็นเจ้าของ ต้องการความมั่นคง ความเป็นอิสระ การพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ความสำเร็จ

3. ความต้องการวิญญาน (Spiritual Needs) ได้แก่ ความต้องการความเชื่อถึงความหวังความมีศักดิ์ศรี ความมีเหตุผล การปลอบใจและเสรีภาพ

กล่าวสรุปได้ว่า มนุษย์ทุกคนพยายามที่จะตอบสนองความต้องการ ความต้องการของมนุษย์จะมีลักษณะเป็นลำดับความสำคัญ เช่นความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการด้านความเชื่อ การต้องการเป็นที่ยอมรับและยกย่องทางสังคม โดยเริ่มต้นจากความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนจำเป็นจะต้องได้รับ เพื่อให้ร่างกายอยู่ได้ เช่นอาหาร น้ำ อากาศและการขับถ่าย เป็นลำดับแรกต่อจากนั้นก็มีความต้องการปรารถนาไปตามลำดับ จากลักษณะของความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งบางคนอาจจะมีลักษณะความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด

ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์

ความต้องการของมนุษย์มีหลายชั้นมนุษย์นั้น เพียรพยายามทุกวิถีทางอันที่จะให้บรรลุความต้องการทีละชั้น เมื่อความต้องการชั้นแรกได้ตอบสนองแล้ว ชั้นนั้นของความต้องการก็จะลดความสำคัญลงเพื่อไปสนใจสิ่งใหม่ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ไว้โดยได้กล่าวถึงลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ได้แก่

1. ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow' Need Hierachy)

อับราฮัม มาสโลว์ หัวหน้าจิตวิทยาที่มหาวิทยาลัยเบรนดิส ตำแหน่งศาสตราจารย์ชาวอเมริกัน ทำการศึกษาเพื่อเข้าใจมนุษย์ต้องศึกษาจากบุคคลมีสุขภาพจิตดี อารมณ์และจิตใจมั่นคง ต้องศึกษาคนทั้งคน แรงจูงใจ แรงจูงใจต่างกันทำให้บุคลิกภาพต่างกัน ซึ่งได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีความต้องการลำดับชั้นของมาสโลว์ ดังที่สิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ ได้กล่าวไว้ ดังนี้

สิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545 : 311) กล่าวว่า มาสโลว์มองความต้องการของมนุษย์เป็นลักษณะลำดับชั้นระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุดและสรุปว่า เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองมนุษย์ก็มีความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นต่อไป โดยมีลำดับชั้นความต้องการ ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการทางกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสม ที่อยู่อาศัย การบรรเทาความเจ็บปวดต่างๆ เป็นต้น

2. ความต้องการความมั่นคงหรือความปลอดภัย (Safety and Security Needs) ความต้องการเหล่านี้ เป็นความต้องการที่จะเป็นอิสระจากอันตรายทางกาย และความกลัวจากสูญเสียตำแหน่งหน้าที่การงาน ทรัพย์สินหรือที่อยู่อาศัย ต้องการมีความปลอดภัยจากภัยคุกคามต่างๆ

3. ความต้องการความรักและการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (Belongingness, Social and Love Needs) ความรู้สึกว่าคุณได้รับความเป็นมิตร ความรักและมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่ม

4. ความต้องการได้รับความยกย่องนับถือ (Self-esteem Needs) เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่อง ให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของคุณ

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการสูงสุดในชีวิต เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการทำงานที่คนชอบ หรือต้องการจะเป็นมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

2. ทฤษฎีความต้องการของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's ERG needs Theory)

เคลย์ตัน อัลเดอร์เฟอร์ เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้ปรับปรุงลำดับความต้องการตามแนวคิดของมาสโลว์เสียใหม่ เหลือความต้องการเพียง 3 ระดับ ซึ่งได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์ไว้ ดังนี้

ทองหล่อ วงษ์อินทร์ (2542 : 88) กล่าวว่า อัลเดอร์เฟอร์ ได้คิดทฤษฎีความต้องการที่เรียกว่า ทฤษฎี ERG (ERG : Existence Relatedness-Growth Theory) โดยแบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 3 ประการ ดังนี้

1. ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence Needs) เป็นความต้องการที่ตอบสนองเพื่อให้มีชีวิตอยู่ต่อไป ได้แก่ ความต้องการทางกาย

2. ความต้องการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Relatedness Needs) เป็นความต้องการของบุคคล ที่จะมิมิตรสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างอย่างมีความหมาย

3. ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) เป็นความต้องการสูงสุดรวมถึงความต้องการได้รับความยกย่อง และความสำเร็จในชีวิต

แก้วตา เข้มแข็ง (2552 : ออนไลน์) กล่าวว่า ทฤษฎี ERG นี้จะมีข้อสมมติฐาน 3 ประการเป็นกลไกสำคัญ คือ

1. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนอง นั่นคือ หากความต้องการระดับใดได้รับการตอบสนองน้อย ความต้องการประเภทนั้นจะมีอยู่สูง ตัวอย่างเช่น ถ้าเจ้าหน้าที่ได้รับการตอบสนองด้านเงินเดือนน้อยเกินไป ความต้องการด้านเงินเดือนก็ยังมีอยู่สูง

2. ขนาดของความ ต้องการ ถ้าหากความต้องการประเภทที่อยู่ต่ำกว่า (เช่น ความต้องการเพื่อดำรงชีพ) ได้รับการตอบสนองมากพอแล้ว ก็จะทำให้ความต้องการประเภทที่อยู่สูงกว่า (เช่น ความต้องการความเจริญก้าวหน้า) มีมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ถ้าหัวหน้ากลุ่มงานได้รับการตอบแทนด้านค่าแรงงานและอื่น ๆ (ความต้องการเพื่อดำรงชีพ) มากพอแล้ว หัวหน้ากลุ่มงานคนนั้นก็จะต้องการได้รับการยอมรับและนับถือจากกลุ่มเพื่อนร่วมงาน (ความสัมพันธ์ทางสังคม)

3. ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ถ้าหากความต้องการประเภทที่อยู่สูงมากอุปสรรคขัดขวางได้รับการตอบสนองน้อยก็จะทำให้ความต้องการประเภทที่อยู่ต่ำลงไปมีความสำคัญมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ถ้าหัวหน้ากลุ่มงานไม่มีโอกาสได้เปลี่ยนไปทำงานใหม่ที่ท้าทายหรือรับตำแหน่งใหม่ (ความเจริญก้าวหน้า) เมื่อเป็นเช่นนั้นหัวหน้ากลุ่มงานคนนี้ก็จะมีทัศนคติและต้องการที่จะได้รับความอบอุ่นสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนร่วมงานและลูกน้อง (ความสัมพันธ์ทางสังคม)

3. ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (Murray's Manifest Needs Theory)

เฮนรี เมอร์เรย์ จบแพทยศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย เป็นชาวอเมริกัน ได้ทำการศึกษางานสำคัญด้านจิตวิทยาได้แก่ แบบทดสอบ TAT (Thematic Apperception Test) มีภาพ 20 ภาพให้ดู และตีความหมายวิเคราะห์ปัญหาจิต อารมณ์ ซึ่งได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ไว้ ดังนี้

ซูรางค์ ไคว้ตระกูล (2541 : 156-157) กล่าวว่า เมอร์เรย์ อธิบายว่า ความต้องการของบุคคลมีความต้องการหลายอย่างในเวลาเดียวกันได้ ความต้องการของบุคคลที่เป็นบุคคลที่เป็นความสำคัญเกี่ยวกับการทำงานมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ความต้องการความสำเร็จ หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ
ถูกลงไปด้วยดี
2. ความต้องการมีมิตรสัมพันธ์ ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น โดยคำนึงถึงการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน
3. ความต้องการอิสระ เป็นความต้องการที่เป็นตัวของตัวเอง
4. ความต้องการมีอำนาจ ความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และต้องการที่จะควบคุมคนอื่นให้อยู่ในอำนาจของตน

เมอร์เรย์ (McClelland, 1992 : 282 ; อ้างถึงในปราณี รามสูต. 2542 : 71) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ ซึ่งอธิบายว่า ความต้องการของบุคคลมีความต้องการหลายอย่าง ในเวลาเดียวกันได้ ความต้องการของบุคคลที่เป็นบุคคลที่เป็นความสำคัญเกี่ยวกับการทำงานมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ความต้องการความสำเร็จ หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ล่วงไปด้วยดี
2. ความต้องการมีมิตรสัมพันธ์ ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น โดยคำนึงถึงการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน
3. ความต้องการอิสระ เป็นความต้องการที่เป็นตัวของตัวเอง
4. ความต้องการมีอำนาจ ความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และต้องการที่จะควบคุมคนอื่นให้อยู่ในอำนาจของตน

4. ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแม็คคลีแลนด (McClelland's Achievement Motivation Theory)

ทฤษฎีนี้เน้นอธิบายการจูงใจของบุคคลที่จะกระทำการเพื่อให้ได้มา ซึ่งความต้องการความสำเร็จไม่ได้หวังรางวัลตอบแทนจากการกระทำ ซึ่งความต้องการความสำเร็จนี้ในแง่ของการทำงาน หมายถึง ความสำเร็จที่จะทำงานให้ดีที่สุดและทำให้สำเร็จผลตามที่ตั้งใจไว้ เมื่อคนทำอะไรสำเร็จ ได้ที่จะเป็นแรงกระตุ้นให้ทำงานอื่นสำเร็จต่อไปในช่วงปี ค.ศ. 1940 นักจิตวิทยาชื่อ David I. McClelland ได้ทำการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบการรับรู้ของบุคคล (Thematic Apperception Test ZTAT) เพื่อวัดความต้องการของมนุษย์ โดยแบบทดสอบ TAT เป็นเทคนิคการนำเสนอภาพต่างๆ แล้วให้บุคคลเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งที่เขาเห็น จากการศึกษาวิจัยของแม็คคลีแลนด ได้สรุปคุณลักษณะของคนที่มีแรงจูงใจความต้องการ 3 ประการ ซึ่งเขาเชื่อว่าเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลได้ ดังนี้

อำนาจ ริระวนิช (2547 : 413-414) กล่าวว่า แม็คคลีแลนด ได้กล่าวเน้นถึงความต้องการไว้ 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการประสบความสำเร็จ (Need for Contrariness) เป็นความต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา
2. ความต้องการมีมิตรสัมพันธ์ (Need for Affiliation) เป็นความต้องการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
3. ความต้องการอำนาจ (Need for Power) เป็นความต้องการมีอิทธิพลและครอบงำเหนือผู้อื่น

กล่าวโดยสรุป มนุษย์จะเกิดความต้องการ โดยแต่ละคนอาจจะมีความต้องการ ความปรารถนาที่ไม่เหมือนกัน เมื่อพิจารณาทฤษฎีความต้องการทั้ง 4 ทฤษฎีนี้ จะเห็นว่าส่วนใหญ่ จะจำแนกความต้องการของมนุษย์ จะเรียงลำดับความต้องการตามลำดับชั้น จากน้อยไปหามาก โดย ทฤษฎีของมาสโลว์จะมีรายละเอียดที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย แสดงถึงความต้องการที่แท้จริงของ มนุษย์โดยเริ่มต้นจากขั้นพื้นฐาน ซึ่งมนุษย์จำเป็นและมีความต้องการ โดยเริ่มจากความต้องการ ทางด้านร่างกายให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เมื่อความต้องการขั้นแรกตอบสนองความต้องการก็จะมี ความต้องการด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นไปตามลำดับ โดยทฤษฎีทั้ง 4 ทฤษฎี จะแสดงให้เห็นถึง ความต้องการที่เพิ่มขึ้นเรื่อย แต่ปัจจัยสำคัญที่สุดก็ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะมีความต้องการ ความปรารถนาถึงขั้นใด และมีจุดสิ้นสุดที่ใด

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม

ความหมายของสวัสดิการสังคม

งานสวัสดิการสังคม เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางโดยมุ่งเน้นการส่งเสริมสร้าง หลักประกันคุณภาพชีวิตที่ดี และการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคมนั้นๆ ให้ดำเนินไปอย่างราบเรียบ มั่นคง เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ ความหมายไว้ต่างๆ กันดังนี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 (2546) นิยามคำว่า “สวัสดิการสังคม” (Social Welfare) หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ปัญหาการพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้น พื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึงเหมาะสมเป็นธรรมและให้ เป็นไปตามมาตรฐานทั้งด้านการศึกษาสุขภาพอนามัยที่อยู่อาศัยการทำงานและการมีรายได้ นันทนาการกระบวนการยุติธรรมและการบริการทางสังคมทั่วไปโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์สิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

ทัศนีย์ ถักกขณาภิชนัชช (2545 : 5) ได้ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมว่า หมายถึง ระบบการจัดบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมและพัฒนาสังคมรวมทั้ง การส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้ในระดับมาตรฐาน บริการ ดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่าง ทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านการศึกษา การมีความมั่นคงทางสังคม นันทนาการและบริการสังคม

ทั่วไป โดยระบบบริการสังคมต้องคำนึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิที่ประชาชนต้องได้รับ และเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดบริการสังคมในทุกระดับ

ระพีพรรณ คำหอม (2545 : 14) ได้ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมว่า หมายถึง ระบบการจัดสรร และจัดบริการสังคมในลักษณะของโครงการ หรือบริการต่างๆ ให้กับคนทุกสังคมในสังคม โดยเน้นสิทธิ ความเท่าเทียมกันที่จะได้รับบริการอย่างเป็นธรรม และเสมอภาค เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคม การพัฒนาสังคมโดยรวมรวมทั้งระบบความมั่นคงทางสังคมของคนทุกคนในสังคม

มารีสา ภูเพ็ชร (2546 : 92) กล่าวว่า การดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชน โดยทั่วไปและเฉพาะกลุ่ม รัฐเป็นผู้กำหนดแนวทางหรือนโยบายในการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และสภาพสังคมในขณะนั้นเป็นสำคัญแล้วรัฐเป็นผู้ดำเนินการเองบ้างหรือส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรเอกชนต่างๆ หรือกลุ่มชนในสังคมนั้นร่วมกันจัดบริการให้สอดคล้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน โดยหลักการ สวัสดิการสังคมจึงมีความหมายในวงกว้าง 2 ประการ คือ

1. สวัสดิการสังคม หมายถึง กลไกที่รัฐพึงนำมาใช้ในการกระจายความเป็นอยู่ที่ดีให้เกิดขึ้นอย่างเท่าเทียมกันในสังคม โดยระหว่างผู้มั่งมีกับผู้ที่ยากจน
2. สวัสดิการสังคม หมายถึง การที่รัฐจะให้ความคุ้มครองในเรื่องมาตรฐานขั้นต่ำของรายได้ในโภชนาการ สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย และการศึกษาแก่ประชาชนของตนอย่างเท่ากัน

อภิญา เวชยชัย และคณะ (2548 : 15-16) ได้วิเคราะห์ความหมายของสวัสดิการสังคม ดังนี้

1. ความหมายที่หลากหลายของสวัสดิการสังคม

การให้ความหมายคำว่า “สวัสดิการสังคม” เท่าที่ปรากฏยังไม่ได้สร้างความเข้าใจที่ชัดเจนเท่าที่ควร คำว่า “สวัสดิการสังคม” หรือ “สวัสดิภาพสังคม” เป็นคำศัพท์ที่ยากแก่การให้คำจำกัดความ ขึ้นอยู่กับการตีความคำว่า “สวัสดิการ” ซึ่งตีความกันได้อย่างหลากหลาย แล้วแต่ความเชื่อของนักวิชาการแต่ละท่าน เช่น มีผู้อธิบายว่า สวัสดิการหรือสวัสดิภาพนั้น มาจากคำว่า “Welfare” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีความหมายที่ใกล้เคียงกับคำว่า ความต้องการที่จำเป็นของมนุษย์ มนุษย์คนหนึ่งไม่มีอาหาร ไม่มีเครื่องนุ่งห่ม ไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีรายได้สำหรับดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองอย่างเพียงพอ ก็นับได้ว่ามนุษย์คนนั้นอยู่ในสภาพไร้สวัสดิการ หรือ ไม่สามารถจะพึ่งตนเองได้ สวัสดิการจึงต้องจัดการให้ได้มาซึ่งการตอบสนองความขาดแคลนเหล่านี้

ดังนั้น เราจะพบการอธิบายคำว่า สวัสดิการที่มุ่งสู่ความหมายของการจัดการหรือกิจกรรมที่จะนำไปสู่การตอบสนองความต้องการดังกล่าว ดังตัวอย่างของ องค์การสหประชาชาติ ที่

ให้ความหมายของ “สวัสดิการสังคม” ว่าเป็น “ระบบการจัดการเกี่ยวกับบริการสังคมต่าง ๆ ของสถาบันทางสังคม ที่กำเนิดขึ้นเพื่อช่วยเหลือบุคคลและกลุ่มให้บรรลุถึงซึ่งความพอใจในมาตรฐานของชีวิตและสุขภาพอนามัยและความพอใจในความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานที่จะพัฒนาเขาเหล่านั้นให้มีความสามารถอย่างเต็มที่และส่งเสริมให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของครอบครัวและชุมชน”

2. สวัสดิการสังคมในฐานะบูรณาการแห่งการดำเนินชีวิตประจำวัน

ความหมายของสวัสดิการสังคมในความหมายกว้าง ให้ภาพขององค์ประกอบย่อย ๆ ที่นำมารวมกันแล้วเป็นภาพรวมว่า ประชาชนทุกคนจะมีสวัสดิภาพสังคมที่ดี หรือสวัสดิการสังคมที่ดี หรือมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีนั้นต้องพิจารณาจากปัจจัยด้านใดบ้าง แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคม สงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2540-2544) ได้ระบุความหมายของสวัสดิการสังคมในความหมายกว้างไว้แล้ว ใดบ้าง แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคม สงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549) ก็เช่นเดียวกัน ได้คงแนวคิดความหมายเดิม คือความหมายกว้างของสวัสดิการสังคมไว้ และให้คำอธิบายเพิ่มเติมให้ละเอียดขึ้น โดยการเพิ่มเติมของแนวคิดควรจะเป็นไปอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์ใกล้ชิดกับแนวคิดที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเคารพในความหลากหลายของประชาชน การกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนและความเป็นธรรมทางสังคม

ศรีทิพย์ พานิชพันธ์ (2534 : 34-36; อ้างถึงใน บุญรอด ศรีผดุง. 2553 : 10-11) กล่าวว่า การจัดสวัสดิการสังคม หมายถึง บุคคล กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มทั่วไปนั้น จะต้องอาศัยการทำงานที่เป็นระบบมีการจัดการที่ดีพอ เพื่อการดำเนินงานให้เป็นไปตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เกิดความผาสุกของคนในสังคม หากพิจารณาถึงความหมายของงานสวัสดิการสังคมให้ไกลออกไป ในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายแล้ว สามารถจับประเด็นได้ ดังนี้

1. ความหมายที่ใช้ในองค์การสหประชาชาติ นั้น สวัสดิการสังคม หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นระเบียบ เพื่อช่วยให้บุคคลแต่ละคนสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสังคมสิ่งแวดล้อมในสังคมได้ด้วยดี โดยอาศัยหลักการทำงาน 2 ประการ คือ การใช้เทคนิคและวิธีการที่มุ่งช่วยให้บุคคลกลุ่มและชุมชนต่าง ๆ สามารถได้รับบริการตามความต้องการ และสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตนให้เข้ากับลักษณะที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปทุกลักษณะในสังคมได้ด้วยดี และการร่วมมือการดำเนินงานของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีการปรับปรุงสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมได้ดียิ่งขึ้น

2. ความหมายที่ใช้ในประเทศอังกฤษ จะครอบคลุมถึงการจัดบริการอย่างกว้าง ๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัย และการกินคืออยู่ดีของประชาชน และเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เขาอาศัยอยู่ให้ดีขึ้น แรงจูงใจที่สำคัญยิ่ง คือ การเน้นให้ประชาชนมีความตระหนักว่าทุกชุมชนย่อมจะต้องรับผิดชอบในการช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า ตลอดจนผู้ที่มีโชควาสนาด้อยกว่า และจะต้องช่วยจัดหาบริการต่าง ๆ ให้แก่บุคคลที่ไม่สามารถจัดบริการนั้น ๆ ด้วยตนเอง

3. ความหมายที่ใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา หมายถึง บริการต่าง ๆ ที่จัดให้แก่แต่ละบุคคล ตลอดจนครอบครัวภายใต้ความอุปถัมภ์ของสังคม ทั้งนี้รวมถึงบริการอิสระสาขาอื่น อันได้แก่ สุขภาพอนามัย การศึกษา ที่อยู่อาศัย การประกันสังคมแก่ประชาชน ดังนั้นบริการเหล่านี้ จึงอาจจัดขึ้นเพื่อให้แน่ใจว่าประชาชนของรัฐมีสุขภาพอนามัย การศึกษา และสวัสดิการดีเป็นเบื้องต้น เพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิตร่วมกันเป็นกลุ่ม และการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละบุคคลให้ดีขึ้น เพื่อช่วยให้ประชาชนรู้จักใช้สิทธิในการใช้บริการ และสถานต่าง ๆ ในสังคมได้โดยสะดวก ตลอดจนเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ประสบความยุ่งยาก และต้องการบริการต่าง ๆ

4. สำหรับบริการทางสังคมในประเทศที่กำลังพัฒนานั้น กินความ ไปถึงบริการต่าง ๆ อาทิ บริการสวัสดิการครอบครัวและเด็ก สังคมสงเคราะห์ใน โรงเรียน การสังคมสงเคราะห์ทาง การแพทย์ ฝ้ายกายและฝ้ายจิต บริการอาคารสงเคราะห์ การสงเคราะห์ใน โรงเรียน อุตสาหกรรม เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป งานสวัสดิการสังคม มีความหมายครอบคลุมถึงระดับนโยบายรัฐเป็น การจัดระบบบริการสังคม ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งกลุ่มทั่วไป และ เฉพาะกลุ่ม อันถือว่าการกำหนดแนวทางในระดับเบื้องต้น จนนำไปสู่การนำเอา นโยบาย ดังกล่าว ไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ได้วางไว้ งานสวัสดิการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ การพัฒนาประเทศอันจะนำไปสู่ความสงบสุขในสังคม และความกินคืออยู่ดี และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ของประชาชนในประเทศ

รูปแบบของสวัสดิการสังคม

งานสวัสดิการสังคม เป็นกลไกของนโยบายการบริหารจัดการการดำเนินงานการจัด สวัสดิการสังคม มีระบบ มีขอบข่ายกว้างขวาง ช่วยเสริมสร้างพัฒนาทางด้านทรัพยากรมนุษย์อย่างคิ ่ง ซึ่งจะมีรูปแบบของการพัฒนาที่แตกต่างกันไป ตามหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีทำให้ การดำเนินชีวิตเป็น ไปอย่างราบเรียบ ตามรูปแบบของงานสวัสดิการสังคม ดังนี้

ทิคมัส (Titmuss. 1974 : 17 ; อ้างถึงใน กิติพัฒน์ นนทปัทมะคุล. 2544 : 12-14) ได้แบ่ง สวัสดิการสังคมออกเป็น 3 รูปแบบ

1. สวัสดิการสังคมแบบชั่วคราว บรรเทาปัญหาหรือแบบเก็บตก (Residual Model of Welfare) สวัสดิการสังคมแบบชั่วคราวนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าบุคคลในสังคมจะได้รับการตอบสนองความต้องการ โดยแหล่งตอบสนองคือครอบครัวและตลาดรูปแบบนี้ หากประชาชนประสบความเดือดร้อน จะต้องช่วยเหลือตนเองโดยหันเข้าหาทรัพยากรของตนเอง ซื้อหาบริการทางสังคมมาตอบสนองความต้องการ หากไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หน่วยงานสวัสดิการของรัฐบาลจึงจะเข้าไปช่วยเหลือเป็นครั้งคราวไป เสมือนกับเป็นการดำเนินการเชิงรับรอให้เกิดปัญหาขึ้นก่อนจึงตามแก้ไข รูปแบบนี้ทำให้เกิดการรับรู้ว่าเป็นประชาชนที่ใช้บริการของรัฐบาล จึงเป็นพวกที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เป็นภาระสังคม

2. สวัสดิการสังคมแบบสัมฤทธิ์ผลทางอุตสาหกรรม (Industrial Achievement Performance or Handmaiden Model) มองว่าสวัสดิการสังคมเป็นเสมือนกลไกหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ เป็นเครื่องตอบแทนแก่ผู้ที่เป็นกำลังสำคัญในการผลักดันระบบเศรษฐกิจ โดยใช้มาตรการทางด้านภาษีอากรและการเงินการคลัง ตลอดจนผลตอบแทนในอาชีพเป็นสิ่งตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เป็นกำลังการผลิต โดยเกณฑ์การจัดสรรพิจารณาจากความสามารถในการทำงาน สถานภาพ บทบาทในการทำงาน ผลผลิตของงานเป็นสำคัญ

3. สวัสดิการสังคมแบบสถาบัน (Institution Redistributive Model) รูปแบบนี้ถือว่าสวัสดิการสังคมเป็นสถาบันสังคมสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญที่จะก่อให้เกิดบูรณภาพในสังคม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สังคมจะขาดเสียมิได้ แม้ว่าสังคมนั้นจะมีเสถียรภาพแล้วก็ตาม สวัสดิการสังคมตามแนวคิดนี้ก็ยังต้องทำหน้าที่ให้ระบบสังคมดำเนินไปอย่างราบรื่น ขณะที่ระบบเศรษฐกิจตลาดเสรีสร้างความเป็นธรรมทางสังคมเศรษฐกิจ อันเป็นธรรมชาติที่ยากจะหลีกเลี่ยงได้ แนวคิดสวัสดิการสังคมแบบสถาบันมีความเหมาะสมกับระบบเศรษฐกิจเสรีที่ควรที่จะดำเนินการควบคู่กันไป เพื่อเป็นการกำกับการกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2548 : 98-102) ได้กล่าวว่า รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เป็นอยู่ของประเทศไทยมี 4 ระบบ คือ

1. รูปแบบสวัสดิการสังคมเชิงสถาบัน (Institution Model) ในความรับผิดชอบของรัฐยังเป็นรูปแบบหลัก กระแสหลักของการจัดสวัสดิการสังคมในประเทศ รูปแบบนี้ถือเป็นกลไกหลักหรือกระแสหลัก ของการจัดสวัสดิการสังคมในปัจจุบัน ภายใต้แนวคิดเสรีนิยมใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับกลไกตลาดในฐานะเป็นกลไกหลักของสังคมที่รัฐไม่ควรแทรกแซงหรือแทรกแซงให้น้อยที่สุด รัฐจะเข้าไปแทรกแซงหรือทำหน้าที่ดูแลเฉพาะกลุ่มผู้ประสบปัญหาหรือด้อยโอกาสทางสังคมที่ไม่อาจทำหน้าที่ได้ตามปกติ (Dysfunction) บริการของรัฐจึงเน้นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า (Public Assistance) บรรเทาทุกข์ชั่วคราว หรือนักวิชาการบางท่านเรียกว่าเป็นการดูแลใน

ลักษณะของการเก็บตก (Residual) บริการที่รัฐจัดจึงไม่มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาเชิงระบบหรือเชิงโครงสร้างแต่มุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้าปัจเจกบุคคล ไม่มุ่งให้ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาวหรือมีความยั่งยืนได้ ลักษณะบริการที่รัฐจัดเป็นหลัก เช่นการให้เงินสงเคราะห์ประเภทต่างๆ การแจกสิ่งของ เครื่องอุปโภคบริโภคและการจัดบริการสังคมต่างๆ ในสถาบันต่าง ๆ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น

2. รูปแบบสวัสดิการสังคมที่จัดโดยภาคเอกชนและองค์การสาธารณกุศล เป็นรูปแบบสวัสดิการสังคมที่จัดโดยองค์การพัฒนาภาคเอกชน ซึ่งรวมถึงองค์การสาธารณกุศลต่างๆ กล่าวได้ว่ามีรูปแบบการให้บริการหลายระดับ ได้แก่

2.1 บริการระดับที่เน้นการช่วยเหลือแบบสงเคราะห์ ในรูปของเงินทุนการศึกษา การสงเคราะห์วัตถุ การสงเคราะห์ทุนอาหารกลางวัน เสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นองค์การที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเป็นรูปธรรมที่เห็นได้ชัดเจน เช่น กลุ่มเด็กเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ

2.2 บริการระดับที่มีเป้าหมายในการรวมกลุ่ม จัดตั้งกลุ่ม สร้างเสริมความเข้มแข็งแก่องค์กรชาวบ้าน องค์การชุมชนกลุ่มต่าง ๆ การดำเนินงานเชิงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับลึกลงกว่า จะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้แบบรวมกลุ่ม มีการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนปัญหาทางออกซึ่งกันและกัน มีการส่งเสริมให้จัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือในกลุ่มปัญหาต่าง ๆ รูปแบบสวัสดิการสังคมเช่นนี้ จะช่วยให้องค์กรพัฒนาเอกชนเข้าถึงปัญหาของกลุ่มเป้าหมายได้ลึกซึ้งกว่าเพราะวิธีการทำงานจะมีลักษณะเกาะติดปัญหาอย่างเอาใจใส่จริงจัง เป็นการทำงานที่มีเป้าหมายทั้งขกระดับ ความสำเร็จของชุมชน ร่วมไปกับการรณรงค์และการเคลื่อนไหวทางสังคมการให้บริการในรูปแบบดังกล่าวจะเน้นการให้ข้อมูลทางเลือก เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สังคมแต่ด้วยความจำกัดด้านทรัพยากรและกำลังคนจึงทำให้ไม่สามารถขยายผลของงานได้อย่างกว้างขวางนักประกอบกับในระยะหลังกระบวนการทำงานเน้นหนักไปในทิศทางที่ส่งเสริมผลักดันให้ชุมชนที่เป็นเจ้าของปัญหาเข้าร่วมรับรู้ คิด ตัดสินใจและดำเนินการแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยองค์กรพัฒนาเอกชนเป็นที่เล็งเห็น จึงทำให้บทบาทการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนปรับเปลี่ยนไปในทิศทางของการทำงานที่มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาเชิงโครงการ มหาภาค แต่กลับมาทำงานเคลื่อนไหวในพื้นที่เล็กๆ เฉพาะพื้นที่ในภูมิภาค เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือในกลุ่มประชาคมประชาสังคมต่าง ๆ ให้ร่วมศึกษาและทดลองดำเนินการแก้ปัญหาไปพร้อมกันเช่น โครงการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ในภูมิภาคต่างๆ หรือการจัดทำโครงการการจัดการเรียนรู้ทางสังคม ผ่านการฝึกอบรม การพัฒนาการเรียนรู้ผ่านวิธีการแบบใหม่ ๆ เช่น การจัด โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การจัดทำ

กิจกรรมบำบัดฟื้นฟูกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น ละครบำบัด ดนตรีบำบัด การเล่นเกมบำบัด เป็นต้น หรือการจัดทำโครงการพัฒนาเฉพาะในพื้นที่

3. รูปแบบสวัสดิการสังคมโดยภาครัฐกิจเอกชน แม้จะกำหนดโดยกฎหมายแต่ขาดการควบคุมอย่างเป็นระบบที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด ได้แก่ การจัดบริการสวัสดิการสังคมให้แก่แรงงานในโรงงานบริษัท ห้างร้านในรูปแบบสวัสดิการพนักงาน การหักเงินสมทบกองทุนพนักงาน ที่มีรูปแบบคล้ายเงินบำนาญของรัฐ การจัดสวัสดิการเงินกู้ยืม สวัสดิการวันลา วันหยุด การอนุญาตให้ลาเรียน การจัดการอบรมเพิ่มพูนทักษะฝีมือแรงงาน เป็นต้น บริการในรูปแบบดังกล่าว เป็นบริการที่ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความพอใจของนายจ้างเฉพาะราย เพราะหากนายจ้างไม่จัดสวัสดิการให้ลูกจ้าง พนักงาน ก็ไม่สามารถจะต่อรองได้เพราะเกรงว่าจะถูกให้ออกจากงาน จึงตกอยู่ในสภาพจำทน ลูกจ้างหลายรายจึงถูกรีดรอนสิทธิขั้นพื้นฐาน ในด้านสวัสดิการสิทธิวันลา วันหยุด การรักษาพยาบาล ฯลฯ ซึ่งแม้จะมีกฎหมายกำหนด แต่รัฐยังไม่สามารถขยายการคุ้มครองได้อย่างทั่วถึง และเป็นระบบเพียงพอ

4. รูปแบบการจัดสวัสดิการแบบพหุลักษณะ (Pluralism Model) เป็นรูปแบบที่ปรากฏให้เห็นชัดเจนมากขึ้นในยุคปัจจุบัน เช่น กลุ่มสังฆะออมทรัพย์ สวัสดิการชุมชน สวัสดิการท้องถิ่น สวัสดิการเฉพาะกลุ่ม สวัสดิการประชาชน เป็นต้น ซึ่งแตกต่างไปจากรูปแบบสถาบันที่รัฐดำเนินการเป็นหลักเพราะเป็นรูปแบบที่มีลักษณะหลากหลาย ทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ มีความยืดหยุ่นสูงสามารถตอบสนองกับปัญหาและความต้องการของประชาชนเฉพาะกลุ่มได้มากกว่า หลักการสำคัญของรูปแบบสวัสดิการพหุลักษณะที่สำคัญ คือ

- 4.1 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม
- 4.2 ความเป็นธรรมทางสังคม
- 4.3 ความเสมอภาค
- 4.4 ความยั่งยืน
- 4.5 ความสามารถในการเข้าถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ไพโรจน์ แสงจันทร์ และคณะ (2551 : 12) กล่าวว่าโดยทั่วไปรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมทั้งในส่วนของภาครัฐหรือองค์กรเอกชนมี 3 รูปแบบ ได้แก่

1. การจัดสวัสดิการในรูปแบบสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับ เช่น การศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การจัดสวัสดิการในรูปแบบการตรวจสอบเพื่อช่วยเหลือตามความจำเป็น เช่น การแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ การสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน
3. การจัดสวัสดิการสังคมในรูปแบบการมีส่วนร่วม เช่น การประกันสังคม การประกันสุขภาพ และการประกันภัยเื้ออาทร เป็นต้น

สรุปได้ว่า รูปแบบของสวัสดิการสังคม ที่เกิดจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งการจัดรูปแบบของสวัสดิการสังคมเหล่านี้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องคำนึงถึงรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างน้อยที่สุดประชาชนทุกคนควรจะได้รับ การตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานควบคู่กับการจัดการกับปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมในเรื่องความไม่เป็นธรรมและการเอาเปรียบในสังคมทำให้สังคมเสื่อมสภาพ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายไปพร้อม ๆ กัน เพื่อการจัดรูปแบบสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ เพื่อความเป็นอยู่และชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

ขอบเขตของงานสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม เป็นงานที่มีขอบข่ายที่กว้างขวาง เกี่ยวข้องกับงานนโยบายของรัฐในการจัดสวัสดิการ เพื่อช่วยเสริมสร้างพัฒนาทางด้านทรัพยากรมนุษย์ ครอบคลุมถึงการมีหลักคุณภาพชีวิตที่ดี ทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างราบรื่น เป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษย์ และมีขอบเขตของงาน ดังนี้ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2544 : 21-22) กล่าวว่า งานสวัสดิการสังคม มีขอบเขตครอบคลุมลักษณะงาน ดังนี้

1. การประกันสังคม (Social Insurance) เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตและคุ้มครองลูกจ้าง ให้ประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย ทูพพลภาพเสียชีวิต อันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน การคลอดบุตร การประกันกรณีชราภาพและการสงเคราะห์บุตรของลูกจ้าง โดยรัฐได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายให้ความคุ้มครอง

2. การช่วยเหลือสาธารณะ (Public Assistance) เป็นบริการที่จัดขึ้นสำหรับผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ผู้ยากไร้ ผู้ที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่นและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เป็นลักษณะการสงเคราะห์แบบให้เปล่า ในรูปของเงินสิ่งของ การให้คำปรึกษาแนะนำและบริการ

3. บริการสังคม (Social Services) เป็นบริการที่จัดขึ้น โดยภาครัฐและเอกชน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน แบ่งลักษณะบริการเป็น 6 ประเภท ดังนี้

3.1 สุขภาพอนามัย (Health) เป็นบริการด้านสุขภาพอนามัยและการสาธารณสุข โภชนาการและมาตรการต่างๆ ในการป้องกัน แก้ไขและฟื้นฟูสุขภาพของประชาชน

3.2 การศึกษา (Education) เป็นบริการที่จัดให้สำหรับประชาชนทุกคนที่อย่างน้อยต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับจากรัฐและบริการด้านการศึกษานี้มีทั้งการศึกษาใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน

3.3 ที่อยู่อาศัย (Housing) เป็นบริการที่รัฐจัดการและดูแลด้านที่อยู่อาศัยให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีรายได้น้อย

3.4 การมีงานทำและมีรายได้ (Employment and Income Maintenance) เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ คุ้มครองการทำงาน รายได้และประกันสังคม

3.5 นันทนาการ (Recreation) เป็นบริการที่เกี่ยวกับการสร้างความรู้สึเป็นส่วนหนึ่งของสังคมให้แก่ผู้ใช้บริการ เช่น บริการห้องสมุด บริการด้านกีฬา ดนตรี ภาพยนตร์ การออกกำลังกายและรวมทั้งงานอดิเรกอื่นๆ

3.6 บริการสังคม (Social Services) เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ในด้านการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2545 : 69) ได้กำหนดขอบเขตงานสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดี 7 ด้าน ดังนี้

1. การมีสุขภาพอนามัยที่ดี หมายถึง ประชาชนพึงได้รับการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยประชาชนไม่ว่า เพศใด อายุวัยใด เชื้อชาติใด ศาสนาใด อยู่ในภูมิภาคใดหรืออยู่ในวัฒนธรรมใด มีความสนใจในทางการเมือง มีแบบแผนการดำรงชีวิตเช่นใด หรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมในระดับชั้นใดก็ตาม พึงได้รับบริการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาค เป็นธรรมสอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ปัญหาของบุคคล กลุ่มบุคคล และประชาชน
2. การมีการศึกษาที่ดี หมายถึง ประชาชนพึงได้รับบริการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม กำนินิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไปและแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทางร่างกายจิตใจสติปัญญา อารมณ์และสังคม หรือด้อยโอกาสทางการศึกษา ก็จะได้รับบริการการศึกษาพิเศษและจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มีข้อจำกัดเหล่านั้นทั้งนี้ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับอย่างน้อยที่สุด คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การมีที่อยู่อาศัย หมายถึง การที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่สภาพช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในทำนองเดียวกัน ประชาชนทุกคนควรจะได้มีที่อยู่อาศัยตามแต่กำลังความสามารถของบุคคลที่จะได้มา อย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ปลอดภัย ความมั่นคงอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสภาพโทรมแออัดสอุมค้ำวมลพิษหรือเสี่ยงต่อภัยพิบัติเสี่ยงต่อความเสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

4. การมีงานทำ การมีรายได้ และการมีสวัสดิการแรงงาน หมายถึง ประชาชนมีงานทำที่ ทำให้มีรายได้อย่างน้อยเพียงพอแก่การดำรงชีวิต งานที่ทำงานมีสวัสดิการที่ดีหรืออย่างน้อยตามที่ กฎหมายกำหนดงานที่ทำงานต้องไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย อุบัติเหตุและอุบัติเหตุต่างๆ ไม่เป็นงานที่สร้างความ เสื่อมเสียแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรมหรือผิดกฎหมาย

5. การมีความมั่นคงทางรายได้ หมายถึง ประชาชนทุกคนที่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ได้รับการคุ้มครองในเรื่องความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของตนและครอบครัว ในรูปของการ ประกันสังคมซึ่งครอบคลุมเรื่องผลประโยชน์จากการประกันสุขภาพการสงเคราะห์บุตร การชดเชยการขาดรายได้จากการเจ็บป่วย พิการทุพพลภาพ ชราภาพ การว่างงานการประกันสังคม เป็นมาตรการหนึ่งที่จะสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยเฉพาะกับประชาชนผู้มีรายได้ประจำไม่ ให้ได้รับความเดือดร้อนเมื่อมีเหตุให้สูญเสียรายได้ทั้งหมด บางส่วนหรือไม่พอเพียงพอแก่การยังชีพ

6. นันทนาการ หมายถึง ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและการพักผ่อน ใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้นๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรม และไม่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นการเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหงหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนในกลุ่มอื่นๆ

7. การบริการสังคมทั่วไป หมายถึง การให้บริการแก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริม การมีคุณภาพชีวิตที่ดีช่วยพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่อัธยาศัย

ระพีพรรณ คำหอม (2549 : 6-23) กล่าวถึง สวัสดิการสังคมมีความหมายที่แตกต่าง หลากหลาย สามารถพิจารณาได้หลายระดับขึ้นอยู่กับการรับรู้ การให้คุณค่าแนวคิดที่แตกต่างกันอีก ทั้งผู้นำไปใช้จะนิยามความหมายครอบคลุมไปสู่ระดับที่กว้างขวางและลึกซึ้งเพียงไร ได้สรุปไว้ ดังนี้

1. การใช้เกณฑ์คุณภาพชีวิตที่ดี หรือการอยู่ดี กินดี (Quality of Life or Well-being) ควบคู่กับการ ใช้นโยบายทางสังคมเพื่อสร้างระบบบริการสังคมอย่างครอบคลุม เพื่อนำไปสู่ การสร้างความมั่นคงของมนุษย์และความมั่นคงทางสังคมโดยรวม
2. การใช้เกณฑ์สวัสดิการสังคมเป็นวัตถุประสงค์ (Aims) ความหมายนี้เชื่อว่าสวัสดิการ สังคมเป็นเป้าหมายการทำงานเพื่อใช้งานสวัสดิการสังคมเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคม โดยรวม
3. การใช้เกณฑ์ความหมายเฉพาะเจาะจงในรูปของ โครงการหรือกิจกรรมหรือบริการ (Project or Activities or Services)
4. การใช้เกณฑ์สวัสดิการสังคมเป็นสถาบันทางสังคม (Social Institution)

5. การใช้เกณฑ์สวัสดิการสังคมเป็นสิทธิและความเท่าเทียมของคนทุกคนในสังคม
(Rights and Equality)

คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (2545 : 5) กล่าวว่า งานสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดี 7 ด้าน ดังนี้

1. การมีสุขภาพอนามัยที่ดี หมายถึง ประชาชนพึงได้รับการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาพยาบาล การส่งเสริม และพัฒนาสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน โดยประชาชน ไม่ว่า เพศใด อายุวัยใด เชื้อชาติใด ศาสนาใด อยู่ในภูมิภาคใด หรืออยู่ในวัฒนธรรมใด มีความสนใจในทางการเมือง มีแบบแผนการดำรงชีวิตเช่นใดก็ตาม พึงได้รับ บริการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยที่ได้มาตรฐาน อย่างทั่วถึง เสมอภาคเป็นธรรม สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ ปัญหาของบุคคล กลุ่มบุคคลและประชาชน

2. การศึกษาที่ดี หมายถึง ประชาชนพึงได้รับบริการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิต อย่างมีคุณภาพต่อไป และแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม หรือด้อยโอกาสทางการศึกษา ก็จะได้รับบริการศึกษาพิเศษและจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มีข้อจำกัด เหล่านั้น ทั้งนี้ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับอย่างน้อยที่สุด คือการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความพิการ ความบกพร่อง ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาส ชนกลุ่มน้อย คนต่างวัฒนธรรม ต่างศาสนา ต่างความเชื่อต่างความสนใจ ทางการเมือง ต่างแบบแผนการดำเนินชีวิต ผู้อยู่ในภูมิภาคท้องถิ่นห่างไกล เป็นผู้ด้อยโอกาส หรือแม้แต่เพศ วัย ศิวพรรณ ต้องไม่เป็นเหตุให้ประชาชน ผู้ใดขาดโอกาสทางการศึกษา หรือได้รับบริการทางการศึกษา น้อยกว่า หรือด้อยกว่า ไม่เป็นธรรมหรือไม่เท่าเทียมกับประชาชนโดยทั่วไป

3. การมีที่อยู่อาศัย หมายความว่า การที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่สภาพช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ในทำนองเดียวกัน ประชาชนทุกคนควรจะได้มีที่อยู่อาศัย ตามแต่กำลังความสามารถของบุคคล ที่จะได้มาอย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ความปลอดภัย ความมั่นคง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสภาพเสื่อมโทรม แออัด แวดล้อมด้วยมลพิษหรือเสียงรบกวนพิบัติ เสียงต่อความเสื่อมเสียทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

4. การมีงานทำและรายได้ หมายถึง ประชาชนมีงานทำที่ทำให้มีรายได้อย่างน้อยเพียงพอแก่การดำรงชีพงานที่ทำสวัสดิการที่ดีหรืออย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนด งานที่ทำได้ไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย อุบัติเหตุต่างๆ ไม่เป็นงานที่สร้างความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่คิดศีลธรรมหรือผิดกฎหมาย ประชาชนมีความภาคภูมิใจในงานที่ทำและมีโอกาสก้าวหน้าในการ

ทำงาน นั้นๆ ประชาชนต้องได้รับรายได้และสวัสดิการจากการทำงานอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และ ยุติธรรม

5. การมีความมั่นคงทางรายได้ หมายถึง ประชาชนทุกคนที่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ได้รับการคุ้มครองในเรื่องความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของตนและครอบครัว ในรูปของการ ประกันสังคมซึ่งครอบคลุม เรื่องผลประโยชน์จากการประกันสุขภาพ การสงเคราะห์บุตร การ ชดเชยการขาดรายได้จากการเจ็บป่วย พิกัด ทูพผลภาพ ชราภาพ และการว่างงาน การประกันสังคม เป็นมาตรการหนึ่งที่จะสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยเฉพาะกับประชาชนผู้มีรายได้ประจำ ไม่ให้ ได้รับความเดือดร้อน เมื่อมีเหตุให้สูญเสียรายได้ทั้งหมดบางส่วน หรือไม่พอเพียงแก่การยังชีพ

6. นันทนาการ หมายความว่า ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและ การพักผ่อนหย่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้น ๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสีย ตักศิรัศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรมและไม่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นการเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหง หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกลุ่มอื่นๆ

7. การบริการสังคมทั่วไป หมายความว่า การ ให้บริการแก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้คน ขาดงาน ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

จากที่กล่าวมา ขอบเขตของงานสวัสดิการสังคม คือ การจัดสาธารณูปการ เป็นการให้ความ ช่วยเหลือด้านต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดของผู้รับบริการ การประกันสังคม รัฐบาลออกกฎหมาย คุ้มครองประชาชน และการบริการสาธารณะ รัฐบาลช่วยเหลือผู้เดือดร้อนอย่างทั่วถึง การที่ขอบเขต งานสวัสดิการเป็นอย่างไร มุ่งเน้นการดูแลประชาชนให้ทุกคนอยู่ดี มีสุข บนพื้นฐานความถูกต้อง และหากคนพิการได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือตรงตามปัญหาและความต้องการ ก็จะทำให้ผู้พิการ ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถพึ่งตนเองได้

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการของคนพิการ

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิคนพิการเป็นแนวคิดที่เกิดจากการมุ่งเน้นพิจารณาเพื่อให้การ ช่วยเหลือแก่ผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะคนพิการ ซึ่งได้มีหน่วยงานของรัฐและนักวิชาการ ได้กล่าวไว้ ดังนี้

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2546 : 28-30) สิทธิคนพิการใน พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ตามมาตรา 20 กล่าวว่าคนพิการ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการ และความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้

1. การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการ

รักษาพยาบาลค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมพฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

2. การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาหรือแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามความ เหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษา นอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความ ช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

3. การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐานการคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยี หรือความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้การ สนับสนุนตามความเหมาะสม

4. การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

5. การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมการพัฒนาและบริการอัน เป็นสาธารณะ ผลลัพธ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหา ทุนความว่าต่างแก่ต่างคดีให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

6. ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร และเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารกำหนดในกฎกระทรวง

7. บริการล่ามภาษามือตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

8. สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทางหรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติม สำหรับสัตว์ เครื่องมืออุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

9. การจัดสวัสดิการเบี่ยงความพิการ ตามหลักเกณฑ์วิธีการที่คณะกรรมการกำหนดใน ระเบียบ

10. การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการ หรือการจัดให้มีสวัสดิการอื่นตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

10.1 ผู้ช่วยคนพิการ ให้มีสิทธิได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นค่าบริการค่าธรรมเนียมตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

10.2 คนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการ มีสิทธิได้รับการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดูจากหน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มีสถานสงเคราะห์เอกชนจัดที่อยู่อาศัยและสวัสดิการให้แล้ว รัฐต้องจัดเงินอุดหนุนให้แก่สถานสงเคราะห์เอกชนนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

10.3 ผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับการบริการ ให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรมทักษะ การเลี้ยงดู การจัดการศึกษา การส่งเสริมอาชีพ และการมีงานทำ ตลอดจนความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อให้พึ่งตนเองได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

10.4 คนพิการและผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีตามที่กฎหมายกำหนด

10.5 องค์กรเอกชนที่จัดให้คนพิการ ได้รับสิทธิประโยชน์ตามมาตราที่มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2554 : 138-141)
สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้มีบทบัญญัติในการคุ้มครองสิทธิของคนพิการไว้อย่างชัดเจน มาตราที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ดังนี้ มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพร่างกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

1. มาตรา 40 บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

1.1 สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง

1.2 สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา

1.3 บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะ ให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และ

เป็นธรรม

1.4 ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสียหรือพยานในคดีมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม

1.5 ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครอง และความช่วยเหลือที่จำเป็น เหมาะสมจากรัฐ

1.6 เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ หรือทุพพลภาพย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสมและย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ

1.7 ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวน หรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม

1.8 ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ

2. มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสถานะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิ และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ

3. มาตรา 54 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

4. มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

4.1 คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ปฐมวัยส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชนรวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสถานะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

4.2 ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข

4.3 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร

ทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4.4 ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

4.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ

4.6 ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึก และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. มาตรา 152 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ หรือผู้ทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรมิได้พิจารณาโดยกรมการเต็มสภาให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น ประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้ โดยมีสัดส่วนหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิคนพิการ มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิคนพิการ ประกอบด้วย 5 ข้อกำหนด 19 ข้อกำหนดย่อย ได้ว่า (วิรัช วิระฉันทชาติ และสโรทร ม่วงเกลี้ยง, 2550 : 17-18)

1. ข้อกำหนดความมั่นคงในชีวิต ประกอบด้วย 4 ข้อกำหนดย่อย ได้ว่า

1.1 ด้านสุขภาพ คนพิการควรได้รับการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม และต่อเนื่อง โดยได้รับความช่วยเหลือเมื่อแรกพบความพิการ ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การส่งเสริมสุขภาพป้องกันภาวะแทรกซ้อน ครอบครัวคนพิการควรได้รับการแนะนำในการป้องกันความพิการหากต้องการมีบุตรเพิ่ม

1.2 ด้านความมั่นคงในการมีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย คนพิการควรได้รับการส่งเสริมสวัสดิภาพด้านที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง สะอาด ถูกสุขลักษณะ สะดวก สอดคล้องกับกิจวัตรประจำวัน และเอื้อให้คนพิการใช้พื้นที่ได้ทุกส่วนในบ้าน

1.3 ด้านการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานที่สาธารณะ คนพิการควรได้รับการส่งเสริมสวัสดิภาพ พิทักษ์และคุ้มครองสิทธิ ด้านการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก และสถานที่สาธารณะ ตามความต้องการจำเป็นของแต่ละคน และสามารถใช้ระบบขนส่งสาธารณะได้

- 1.4 ด้านการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คนพิการควรได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิให้ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
2. ข้อกำหนดด้านการศึกษาของคนพิการ ประกอบด้วย 3 ข้อกำหนดย่อย ได้แก่
  - 2.1 ด้านการศึกษาและฝึกอบรม คนพิการควรได้รับการส่งเสริม พิทักษ์และคุ้มครองสิทธิในด้านการศึกษา การฝึกอบรมศักยภาพ และความต้องการ
  - 2.2 ด้านการเตรียมความพร้อมด้านการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน คนพิการควรได้รับการส่งเสริม ให้ได้รับการฝึกฝนทักษะการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันตามศักยภาพ
  - 2.3 ด้านการฝึกทักษะการดำรงชีวิต คนพิการควรได้รับการส่งเสริม ให้ได้รับการฝึกทักษะการดำรงชีวิตตามศักยภาพของตนเอง และสามารถออกสู่สังคมภายนอกมากขึ้น
3. ข้อกำหนดด้านเศรษฐกิจ อาชีพ การงาน และรายได้ ประกอบด้วย 3 ข้อกำหนดย่อย ได้แก่
  - 3.1 ด้านการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ คนพิการควรได้รับการส่งเสริมในการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ
  - 3.2 ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ คนพิการควรได้รับการส่งเสริมให้ได้รับการฝึกและพัฒนาทักษะด้านอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการ
  - 3.3 ด้านการประกอบอาชีพคนพิการควรได้รับการส่งเสริม โอกาสในการประกอบอาชีพโดยอาชีพนั้นสามารถสร้างรายได้สมควรแก่การดำรงชีพและได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพอย่างต่อเนื่อง
4. ข้อกำหนดด้านสังคม ประกอบด้วย 5 ข้อกำหนดย่อย ได้แก่
  - 4.1 ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมคนพิการควรได้รับการส่งเสริมในเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้รับการฝึกอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมประเพณีศาสนาและเป็นสมาชิกกลุ่มชมรมของคนพิการ โดยเฉพาะหรือทั่วไป
  - 4.2 ด้านการยอมรับจากครอบครัวชุมชนและสังคมคนพิการควรได้รับการส่งเสริมในการเข้าร่วมกิจกรรมของครอบครัวชุมชนในฐานะสมาชิกคนหนึ่ง
  - 4.3 ด้านการมีส่วนร่วมคนพิการควรได้รับการส่งเสริม ในการจัดตั้งกลุ่มพึ่งตนเอง กลุ่มสนับสนุนคนพิการและพัฒนากลุ่มอย่างต่อเนื่อง
  - 4.4 ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารคนพิการควรได้รับการส่งเสริมพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่สอดคล้องกับความพิการแต่ละประเภท

4.5 ด้านกีฬาและนันทนาการ คนพิการควรได้รับการส่งเสริมการออกกำลังกาย นันทนาการ เล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ และการแข่งขันกีฬาที่เหมาะสมกับสภาพความพิการ

5. ข้อกำหนดด้านการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิทางสังคมประกอบด้วย 5 ข้อกำหนดย่อย ได้ว่า

5.1 ด้านสวัสดิการคนพิการ คนพิการควรได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิในการรับความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ

5.2 ด้านสวัสดิการสำหรับคนพิการระดับรุนแรง คนพิการระดับรุนแรงควรได้รับการส่งเสริมสวัสดิภาพพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพเพียงพอต่อการดำรงชีวิตและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนพิการและครอบครัว

5.3 ด้านสวัสดิการสำหรับคนพิการ ไร้ผู้อุปการะคนพิการ ไร้ผู้อุปการะควรได้รับการอุปการะเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม

5.4 ด้านนวัตกรรมบริการสวัสดิการสังคม คนพิการควรได้รับการส่งเสริมสวัสดิภาพพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิในการใช้อาคารสถานที่ราชการสถานที่สาธารณะส่งเสริมให้มีการแก้ไขกฎระเบียบ ที่ไม่เอื้อให้คนพิการ ใช้สถานที่ หรือบริการ สาธารณะ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่น ๆ จากรัฐ ในขั้นพื้นฐานตามสิทธิที่พึงได้ โดยคำนึงถึงความเป็นศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยครอบคลุมถึง การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ การศึกษา สวัสดิการเบี้ยความพิการ การยอมรับการมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสารและรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น เพื่อให้ครอบคลุมทั่วถึงและเป็นธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ

ความหมายของคนพิการ

ในชีวิตประจำวันเราจะพบบุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งมีลักษณะที่เห็นจากภายนอกว่าแตกต่างจากบุคคลทั่วไป อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือบกพร่องอื่นใด ประกอบกับอุปสรรคในด้านต่างๆ ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับความช่วยเหลือ เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม ซึ่งมีความหมาย ดังต่อไปนี้

เกอูร วงศ์ก่อม (2548 : 123) ได้ให้ความหมายของคณพิการว่า หมายถึง บุคคลซึ่งมีความสามารถถูกจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน และการมีส่วนร่วมทางสังคมได้โดยวิธีการทั่วไป เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา หรือการเรียนรู้ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตและมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (2549 : 9) ได้ให้ความหมายของคณพิการว่า หมายถึง บุคคลที่ให้บริการในหน่วยบริการตรวจวินิจฉัยแล้วพบว่าอยู่ในเกณฑ์ประเมินระดับความพิการให้ได้รับสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพ ตามประเภทความพิการประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตแห่งชาติ (2552 : 6) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคณพิการ (Convention on The Rights of People With Disabilities-CRPD) กล่าวว่าคณพิการ หมายถึงความรวมถึงบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาหรือประสาทสัมผัสในระยะยาวซึ่งเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับอุปสรรคนานาประการจะกีดขวางการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่ และมีประสิทธิผลบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2546 : 3) ได้กล่าวว่าความหมายที่เกี่ยวข้องกับคณพิการมักจะพบคำว่า “ความบกพร่อง” “ความพิการ” และ “ความเสียเปรียบ” อยู่ด้วย องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้ความหมายของคณพิการไว้ว่า หมายถึง ข้อจำกัดหรือการขาดซึ่งความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ โดยวิธีการหรือโดยวิธีของบุคคลทั่วไป เนื่องจากความบกพร่องอย่างหนึ่งอย่างใด

สรุปได้ว่า คณพิการ หมายถึง ผู้ซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ จนทำให้ไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้เหมือนคนปกติ การกำหนดความหมายดังกล่าว ก็เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันโดยทั่วไปเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงคณพิการมีความสามารถเทียบเท่าคนทั่วไป เพียงแต่คณพิการต้องใช้ความพยายามมากกว่าคนปกติทั่วไป

ประเภทของความพิการ

ตามประกาศกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ได้แบ่งประเภทความพิการเป็น 6 ประเภท (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2552 : 2) ได้แก่

1. ความพิการทางการเห็น

2. ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย
3. ความพิการทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย
4. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก
5. ความพิการทางสติปัญญา
6. ความพิการทางการเรียนรู้

หลักเกณฑ์ความพิการ ประกอบด้วย

ความพิการทางการเห็น

1. ตาบอด หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็น เมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ดีกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับต่ำกว่า 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ลงมาจนกระทั่งมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง หรือมีลานสายตาแคบกว่า 10 องศา

2. ตาเห็นเลือนราง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็นเมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ดีกว่า เมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับตั้งแต่ 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ไปจนถึงต่ำกว่า 6 ส่วน 18 เมตร (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต (20/70) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

1. หูหนวก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยินจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางกรไดยีนเมื่อตรวจการได้ยินโดยใช้คลื่นความถี่ที่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียง 90 เดซิเบลขึ้นไป

2. หูตึง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยินดีเมื่อตรวจวัดการได้ยินโดยใช้คลื่นความถี่ที่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียงน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมาถึง 40 เดซิเบล

3. ความพิการทางการสื่อความหมาย หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องทางการสื่อความหมาย เช่น พูดไม่ได้ พูดหรือฟังแล้วผู้อื่นไม่เข้าใจ เป็นต้น

ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

1. ความพิการทางการเคลื่อนไหว หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือการสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว ได้แก่ มือ เท้า แขน ขา อาจมาจากสาเหตุอัมพาต แขน ขาอ่อนแรง แขน ขาขาด หรือภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังจนมีผลกระทบต่อการทำงานของมือ เท้า แขน ขา

2. ความพิการทางร่างกาย หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน

ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก

1. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์ หรือความคิด

2. ความพิการออทิสติก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคมภาษาและการสื่อความหมาย พฤติกรรมและอารมณ์ โดยมีสาเหตุมาจากความผิดปกติของสมอง และความผิดปกติที่นั่นแสดงก่อนอายุ 2 ปีครึ่ง ทั้งนี้ ให้รวมถึงการวินิจฉัยกลุ่มออทิสติกสเปกตรัมอื่น ๆ เช่น แอสเพอร์เกอร์ (Asperger)

ความพิการทางสติปัญญา

หมายถึง บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีพัฒนาการช้ากว่าปกติ หรือมีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป โดยความผิดปกติที่นั่นแสดงก่อนอายุ 18 ปี

ความพิการทางการเรียนรู้

หมายถึง บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม โดยเฉพาะด้านการเรียนซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางสมอง ทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ หรือกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานอื่นในระดับความสามารถที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานตามช่วงอายุและระดับสติปัญญา

คณะกรรมการร่วมขององค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือ UNICEF กับ องค์การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการระหว่างประเทศ ได้แบ่งประเภทของคนพิการตามลักษณะของความพิการ ดังนี้ (เกตุร วงศ์ก้อม. 2548 : 18)

1. ตาบอด
2. มองเห็นได้อย่างเลือนราง
3. มีความบกพร่องทางการได้ยิน
4. ปัญญาอ่อน
5. พิการเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวซึ่งเกิดจากความพิการทางสมอง ความพิการทางแขน

ขา ลำตัว

6. มีความบกพร่องทางการพูด
7. มีปัญหาการเรียนรู้เฉพาะด้าน
8. มีปัญหาทางพฤติกรรมต่าง ๆ
9. เรียนหนังสือได้ช้า
10. มีปัญหาความพิการซ้อน

พวงแก้ว กิจธรรม (2550) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะกรรมการคัดเลือก และจำแนกความพิการเพื่อการศึกษา ได้แบ่งเด็กที่มีความบกพร่องเพื่อเข้ารับการศึกษากออกเป็น 9 ประเภท ดังนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ
5. เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
6. เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
7. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
8. เด็กออทิสติก
9. เด็กพิการซ้อน

จากการศึกษาการแบ่งประเภทของคนพิการ แสดงให้เห็นถึงการแบ่งประเภทของกลุ่มคนพิการแตกต่างกันไปตามลักษณะความพิการ เช่น คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางกาย คนพิการทางจิตใจ คนพิการทางการเรียนรู้ เป็นต้น และจำแนกกลุ่มคนพิการเพื่อการศึกษา เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ เป็นต้น

สาเหตุของการเกิดความพิการ

สาเหตุของการเกิดความพิการ มีสาเหตุมาจากปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยภายนอกบุคคล หรือเกิดจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกพร้อมกัน ที่ส่งผลกระทบต่อให้บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในการดำรงชีวิตหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และเป็นผู้มีความพิการ ความบกพร่อง ความเสียเปรียบ ซึ่งมีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายสาเหตุของการเกิดความพิการไว้ดังนี้

พิสมัย ผลพุกษ์ไพโร (2542 : 208-209) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดความพิการ จากการศึกษาของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญองค์การอนามัยโลก โดยจำแนกสาเหตุและลักษณะของความพิการในทางการแพทย์ ไว้ดังนี้

1. ความพิการแต่กำเนิด มีสาเหตุมาจาก
  - 1.1 กรรมพันธุ์ เช่น ปัญญาอ่อน ประสาทหูพิการ ตาบอด สมอองเจรีญูซ่า
  - 1.2 สาเหตุที่ไม่ใช่กรรมพันธุ์ เช่น กินยาผิด และความคิดปกติจากการติดเชื้ระหว่าง การตั้งครรภ์และระหว่างคลอด ทำให้เด็กเกิดมามีความผิดปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจ พฤติกรรม สติปัญญา เป็นต้น
2. โรคติดต่อ ทำให้เกิดความพิการได้ เช่น โรคโปลิโอหลังอักเสบ (Polio) ทำให้ กล้ามเนื้อขาลีบ เป็นต้น
3. โรคที่ไม่ติดต่อ โรคที่เกิดจากระบบการเคลื่อนไหว เช่น ปวดหลัง ปวดข้อ ความพิการ จากกระดูก กล้ามเนื้อ อัมพาต โรคหัวใจ เบาหวาน หูตึง หูหนวก
4. โรคจิตประสาทต่าง ๆ เช่น ซึมเศร้า ย้ำคิดย้ำทำ เป็นต้น
5. โรคพิษสุราเรื้อรัง และการติดสารเสพติดต่าง ๆ
6. เกิดจากมลภาวะสิ่งแวดล้อมและอุบัติเหตุต่าง ๆ ทั้งจากการสัญจรทางน้ำ ทางบก และ ทางอากาศ อุบัติเหตุจากการทำงาน การต่อสู้จากภัยสงคราม เป็นต้น
7. ภาวะทุพโภชนาการ การขาดอาหารทั้งระหว่างการตั้งครรภ์ และการเลี้ยงดู ทำให้เกิดความพิการได้ทั้งทางสติปัญญาและทางร่างกาย
8. สาเหตุอื่น ๆ เช่น การได้รับสารพิษ สารปรอท สารตะกั่ว การได้ยินเสียงดังและเสียง อีกทีก็เป็นประจำ การรักษาพยาบาลที่ไม่ถูกวิธี เช่น การกินยาผิด ไข้ยาผิด เช่น การหยอดตาด้วย สมุนไพรที่เป็นอันตรายทำให้ตาบอด เป็นต้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2546 : 11) ได้สรุปสาเหตุที่ทำให้เกิดความพิการประเภทต่าง ๆ ว่าเกิดขึ้นได้ 3 ระยะ ดังนี้

1. ก่อนคลอด การติดเชื้ขณะตั้งครรภ์ เช่น หัดเยอรมัน แม่ได้รับอุบัติเหตุส่งผลกระทบต่อ

ต่อระบบสมองหรือพิการแต่กำเนิด เช่น ดาบอด หูหนวก ปัญญาอ่อน กล้ามเนื้ออ่อนแรง กระจกมึน
รูป แม้ได้รับสารพิษและยาต่าง ๆ เช่น บุหรี่ สุรา ยาเสพติดทุกชนิด ยาแก้ไอ ยาขับเลือด
สารรังสีตะกั่วและปรอท เป็นต้น เกิดการเจ็บป่วยขณะตั้งครรภ์ แม่ขาดสารอาหารที่มีคุณค่า
แม่ทำงานหนักเกินไปขณะตั้งครรภ์ ไม่ได้รับการพักผ่อนเพียงพอ

2. ขณะคลอด การคลอดทุกครั้งมีความเสี่ยงเสมอไม่ว่ากี่น้อย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องรับ
การดูแลจากแพทย์ พยาบาล หรือผดุงครรภ์จะได้ช่วยเหลือทันทั่วถึง เช่น รกพันคอ คลอดผิดท่า
ขาดออกซิเจนขณะคลอด พิกัดแต่กำเนิด เช่น โรคหัวใจรั่ว สมอผิดปกติ ปากแหว่ง คางคิ้ว กระจก
คาบูน

3. หลังคลอด เช่น โรคติดเชื้อ เป็นไข้เลือดออก ไข้สมองอักเสบ โปลิโอ เจ็บป่วย เช่น
ชัก ท้องเสียบ่อย ๆ สูญเสียน้ำมาก ๆ ทำให้ขาดเลือดไปเลี้ยงสมองหรือได้รับการติดเชื้อที่มี
ผลกระทบต่อสมอง หรือทำให้เด็กพิการ ได้รับสารพิษ สารเคมีต่าง ๆ เช่น สารตะกั่ว รั่วพิษ
ไอปรอท เรือรัง บุหรี่ สุรา ยาต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อระบบประสาท รังสีบางชนิดอาจ
ทำให้ดาบอด สมอเสื่อม อัมพาต

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
(2556) ได้กล่าวถึงผลจากการศึกษาพบว่า สาเหตุของความพิการจะมีที่มาจากปัจจัยภายในบุคคล
(Internal Factors) เช่น ความบกพร่องทางกรรมพันธุ์ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดความพิการ และ
ปัจจัยภายนอกบุคคล (External Factors) ด้านสภาพสภาพแวดล้อมทางสังคม สิ่งแวดล้อมทาง
กายภาพ อาชีวภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมาะสม มลพิษจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หรือ
เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกพร้อมกัน ส่วนสาเหตุหลักของความพิการ เมื่อพิจารณาจำแนก
แต่ละประเภทความพิการนั้นมีสาเหตุหลักที่แตกต่างกัน ได้แก่

1. ความพิการทางการมองเห็น มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางพันธุกรรม โรคติดเชื้อ
การสัมผัสสารพิษ การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ภาวะทุพโภชนาการ

2. ความพิการทางการได้ยิน หรือการสื่อความหมาย เกิดจากความบกพร่องทางพันธุกรรม
โรคติดเชื้อ การบาดเจ็บ ภาวะผิดปกติขณะตั้งครรภ์ ขณะคลอด การสัมผัสสารพิษ การอยู่ในสถานที่
เสียงดังอีกทีต่อเนื่องเป็นเวลานาน

3. ความพิการทางกาย หรือการเคลื่อนไหว มีสาเหตุหลักมาจาก ความบกพร่องทาง
พันธุกรรม โรกระบบประสาทและกล้ามเนื้อ โรคทางออร์โธปิดิกส์ โรกระบบสมองและศูนย์
ประสาทส่วนกลาง รวมทั้งอุบัติเหตุจากการทำงานและการจราจร

4. ความพิการทางจิตใจ หรือพฤติกรรม มีสาเหตุมาจาก โรคติดเชื้อ เนื้องอก โรคหลอดเลือด
เลือด สัมผัสสภาพภายในครอบครัว สภาพสังคม เศรษฐกิจที่ไม่เหมาะสม

5. ความพิการทางสติปัญญา หรือการเรียนรู้ มีสาเหตุจากความบกพร่องทางพันธุกรรม และโรคติดเชื้อ ภาวะผิดปกติขณะตั้งครรภ์ ขณะคลอดทำให้สมองหยุดชะงักการเจริญเติบโต และสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจไม่เหมาะสม

สรุปได้ว่า สาเหตุของความพิการนั้นมีทั้งเกิดขึ้นตั้งแต่กำเนิด และหลังกำเนิด ซึ่งความพิการที่เกิดขึ้นหลังกำเนิดก็อาจมาจากอุบัติเหตุทั้งทางบก ทางอากาศ และทางเรือ หรือเกิดจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ที่ไม่อาจรักษาให้หายขาดได้ ไม่ว่าความพิการนั้นจะเกิดมาจากสาเหตุใดก็ตามก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้คน ๆ นั้นเกิดความรู้สึกไม่พอใจในสภาพร่างกายของตนเอง ดังนั้น คนพิการที่มีสาเหตุของความพิการมาแต่กำเนิดและหลังกำเนิดต่างก็ต้องการกำลังใจ และความเข้าใจจากครอบครัวและคนในสังคมมากกว่าปกติ

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครองแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายการกระจายอำนาจ

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่กระจายอำนาจ คือการที่รัฐบาลส่วนกลาง หรือราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคมอบอำนาจให้ท้องถิ่น เพื่อลดขั้นตอนการดำเนินการ จัดทำกิจกรรมหรือบริการสาธารณะบางเรื่องในเขตของแต่ละท้องถิ่น ไปให้หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาไว้ดังนี้

สิตางค์ แสงสุริย์วัชชรา (2545 : 12) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง หลักการจัดระเบียบการปกครองประเทศในระบบประชาธิปไตย เป็นการถ่ายโอนภารกิจ หรือถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) และมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงาน บุคคล การเงินและการคลัง

โกวิทย์ พวงงาม (2546 : 36) ได้ให้ความหมาย การกระจายอำนาจว่า หมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลาง ไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง

พงศ์สัมพันธ์ ศรีสมทรัพย์ (2546 : 20) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ว่า หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจบางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง โดยที่บริหารราชการส่วนกลางเพียงแต่ดูแลควบคุมเท่านั้น มิได้เข้าไปบังคับบัญชาสั่งการ

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2549 : 21) การกระจายอำนาจ หมายถึง การปกครองประเทศที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้กับองค์กรอื่นนอกจากองค์กรของส่วนกลางเพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยให้ความเป็นอิสระ (Autonomie) ในการดำเนินและ ไม่อยู่ในการบังคับบัญชาของส่วนกลาง แต่จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแล (Tutelle) ของส่วนกลาง

จากการศึกษาความหมายของการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น พอสรุปได้ว่าการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแบ่งปันอำนาจการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชน โดยส่วนกลางจะมีหน้าที่คอยกำกับดูแลและควบคุมการทำงานของท้องถิ่นให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจ ได้กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่จะต้องเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีขึ้น ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งมีนักวิชาการที่กล่าวถึงขั้นตอนการกระจายอำนาจไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ (2545: 198-199) การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นเอง จึงได้กำหนดขั้นตอนของการกระจายอำนาจไว้ดังนี้

ในช่วง 4 ปีแรก (พ.ศ. 2544-2547) จะเป็นช่วงการปรับปรุงระบบบริหารภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากรงบประมาณและทรัพย์สิน รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลังจากการถ่ายโอนในช่วง 4 ปีแรกสิ้นสุดลงต่อไปเป็นช่วงปี (พ.ศ. 2548-พ.ศ. 2553) จะเป็นช่วงการปรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่ต้องการเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจ การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีขึ้นและทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพและความโปร่งใส หลังจากปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

สัมพันธ์ เศรษฐกิจ และคณะ (2546 : 3 -4) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4-10 ปี

2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในปี พ.ศ. 2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และภายใน
ไม่เกินปี พ.ศ. 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35

3. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะ ให้จัดสรร
เงินอุดหนุนให้ตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. จัดระบบการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ

5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2551 กล่าวว่า แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. คณะกรรมการจัดทำการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ
แผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา

2. กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

3. ปรับปรุงสัดส่วนภาษีและอากร และรายได้ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองท้องถิ่น
และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐ กับองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ

4. กำหนดขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาค
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ประสานการถ่ายโอนข้าราชการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น และพนักงาน รัฐวิสาหกิจ
ระหว่างรัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับคณะกรรมการ พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดอำนาจและหน้าที่การจัดสรรภาษีและอากร
เงินอุดหนุน เงินงบประมาณที่ราชการส่วนกลาง โอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการกระจายอำนาจการอนุมัติหรือการอนุญาต
ตามที่กฎหมายบัญญัติการให้บริการประชาชน และการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นๆ เป็น
สำคัญ

7. เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร การงบประมาณ และการรักษาวินัยทางการเงิน การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8. เสนอแนะการตราพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ประกาศ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่จำเป็นเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อคณะรัฐมนตรี

9. เร่งรัดให้มีการตราพระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ประกาศ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่จำเป็น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

10. เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรรเพิ่มขึ้น ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง

11. เร่งรัดให้มีการตราพระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ประกาศ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่จำเป็น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12. เสนอแนะและจัดระบบตรวจสอบและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

13. เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ ในกรณีที่น่าปรากฏว่าส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจไม่ดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

14. เสนอรายงานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

15. ออกประกาศกำหนดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

16. ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติและกฎหมายอื่น ประกาศของคณะกรรมการ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้กับประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินการจัดการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตนเป็นองค์กรของประชาชนเพื่อประชาชน มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีบทบาทในการตรวจสอบ การตัดสินใจ การกำกับดูแล ตลอดจนการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ และการปกครองท้องถิ่นจะเป็นการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

แนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจถือได้ว่าเป็นการจัดสรรหรือแบ่งปันอำนาจการตัดสินใจ อันเกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะ (Public Affairs) ของรัฐส่วนกลางไปยังหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดขั้นตอนการดำเนินการ เป็นการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 กำหนดกรอบแนวคิดเป้าหมาย และแนวทางการกระจายอำนาจ เพื่อให้การกระจายอำนาจบรรลุตามเจตนารมณ์ที่ ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายไม่เป็นแบบแผนเบ็ดเสร็จ มีกระบวนการที่ยืดหยุ่น และสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2546 : 3) ได้กล่าวถึงแนวคิดการกระจายอำนาจ ดังนี้

1. เน้นกระจายอำนาจทางการคลังและการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดงบประมาณของตนเองได้อย่างอิสระ
2. ส่งเสริมให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีความชัดเจนและเหมาะสม ควบคู่กับการเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่น
3. สนับสนุนให้ประชาชน ภาคประชาสังคมและองค์กรเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งให้มีระบบตรวจสอบและประเมินผลที่ดี

ประหยัด หงส์ทองคำ (2546: 122-131) กล่าวว่า การกระจายอำนาจเป็นกิจกรรมที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมเข้ามามีส่วนร่วมในการรับภาระหน้าที่บางประการจากรัฐ ไปจัดทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้นจึงต้องพิจารณาถึงความสามารถและความพร้อมของประชาชนในท้องถิ่นควบคู่ไปกับการกระจายอำนาจ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่

1. ความพร้อมด้านการเงินการคลังของท้องถิ่น ถ้าองค์กรไม่มีปัญหาด้านการเงิน องค์กรนั้นย่อมมีโอกาสที่จะปฏิบัติการกิจในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความพร้อมของประชาชนในด้านการเมือง ต้องพิจารณาถึงความรู้ทางการเมืองเบื้องต้นหรือการปกครองตนเองของประชาชน เช่น การตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิการเลือกตั้ง โดยไม่เห็นต่ออามิสสินจ้างหรือเห็นแก่พวกพ้อง
3. ความพร้อมของประชาชนในการบริหารกิจการในหน้าที่ ประชาชนในท้องถิ่นที่จะได้รับการกระจายอำนาจได้ ต้องมีความรู้ความสามารถที่จะรับผิดชอบงานในหน้าที่ได้อย่างดี

มีเจตนาในการกระจายอำนาจจะเป็นผลร้ายของท้องถิ่น

อนันต์ อนันตกุล (2551 : 10) แนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ
2. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป
3. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่าไม่มีอิสระเต็มที่ทีเดียวหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมีเจตนาแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

จากการศึกษาแนวคิดการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น พอสรุปได้ว่าการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ให้มีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐบาล สามารถดำเนินการให้บริการและอำนวยความสะดวกให้ประชาชนอย่างทั่วถึง และรวดเร็ว โดยที่รัฐเป็นผู้ควบคุมดูแลให้การสนับสนุน และตรวจสอบติดตามประเมินผล ในการจัดกิจกรรมบริการสาธารณะให้กับประชาชน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐานการบริหารมีความโปร่งใส และประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ในระบบการปกครองของทุกประเทศล้วนแล้วแต่มีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ต้องการที่จะให้มีความมั่นคงในประเทศและประชาชนในประเทศมีความสุข แต่เดิมการปกครองส่วนใหญ่มักมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ศูนย์กลางของประเทศเพื่อความสะดวก เพราะในสมัยนั้นอาณาเขตยังไม่กว้าง พลเมืองยังน้อยและเศรษฐกิจที่รัฐจะต้องสนองตอบประชาชนยังมีไม่มากนัก ต่อมาเมื่อประเทศมีการพัฒนามากขึ้น พลเมืองมีจำนวนมากขึ้น ภารกิจที่รัฐต้องรับผิดชอบก็มีเพิ่มขึ้น ด้วยศักยภาพของรัฐบาลกลางเพียงอย่างเดียวไม่อาจสนองการบริหารและอำนวย

ประโยชน์ให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น แนวความคิดการปกครองท้องถิ่น การกระจายอำนาจให้ประชาชนท้องถิ่นจึงเกิดขึ้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลกลางสามารถสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว และตรงความเป็นจริงที่ชุมชนต้องการ

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นหมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกัน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ โดยมีตัวแทนซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงานแก่รัฐบาล ต้องกำกับดูแลด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (สถาบันพระปกเกล้า, 2548 : ออนไลน์)

การปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง (Local Self Government) นั้นได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2544 : 33) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ประชาชนมีสิทธิในการปกครองตนเองในเรื่องของท้องถิ่น โดยรัฐมีหน้าที่ให้ความเป็นอิสระแก่ประชาชนในการปกครองตนเองในระดับของท้องถิ่น หรือเรียกว่า การกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้ท้องถิ่น แต่การให้ความอิสระนี้มีข้อจำกัดภายใต้รัฐธรรมนูญ

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 9) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาและให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยการปกครองท้องถิ่นให้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

อนุก เหล่าธรรมทัศน์ (2545 : 46) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ประชาธิปไตยท้องถิ่น ที่สำคัญที่สุดคือ การคิดว่าท้องถิ่นเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่น ไม่ใช่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์ (2546 : 15) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเองตามที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล ดำเนินการปกครองตนเองโดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชนซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น เป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นอิสระ ภายใต้กรอบนโยบาย กฎหมาย และการกำกับดูแลของรัฐ

มานิตย์ จุมปา (2547 : 547) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การมอบ

อำนาจหน้าที่บางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่นให้ท้องถิ่นหรือองค์การอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรในราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือองค์กรนั่นเอง

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่นที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองระดับรองของรัฐ ซึ่งรัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อกระจายอำนาจการปกครอง ทั้งทางการเมืองและการบริหารให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของตนเอง โดยมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง สามารถกำหนดนโยบายและบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการของตนเองภายใต้ขอบเขตของกฎหมายว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ โดยมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติตามความมุ่งหมายของท้องถิ่นนั้น ๆ

ลักษณะความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากจะทำให้ประชาชนได้รู้จักการปกครองตนเอง โดยการกำหนดอนาคตของท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังทำให้ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองทุกชั้นตอน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ทราบปัญหาและความต้องการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตน ได้มีนักวิชาการ ได้ให้ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลากหลายด้วยกัน ดังนี้

พรชัย เทพปัญญา และคณะ (2547 : 1) ให้ความเห็นว่าลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เป็นองค์การที่มีการปฏิบัติงานต่อเนื่องกัน โดยไม่ขาดตอน ไม่ใช่แค่ชั่วคราวหยุดมีอำนาจที่จะกระทำกิจกรรมสาธารณะมีความสามารถที่จะทำสัญญากับบุคคลหรือนิติบุคคลได้ มีสิทธิฟ้องร้องคดีความในโรงศาลได้และมีความสามารถที่จะเก็บภาษีของตนเอง

อลงกรณ์ อรรคแสง (2547 : 7) ได้เสนอลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นไทยว่ามีองค์ประกอบ 5 ประการดังนี้

1. เป็นองค์กรชุมชนที่มีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอน
2. มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย
3. มีอิสระในการดำเนินกิจกรรมและสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการวินิจฉัยและกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐ
4. มีการจัดองค์กรเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่น และฝ่ายสภาท้องถิ่น
5. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและติดตาม ตรวจสอบ การทำงานขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2552 : 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นว่า

1. การปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อันจะนำไปสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย

2. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

3. การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเอง ต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตนเอง

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

5. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง

สรุปได้ว่า สาระสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองด้วยตนเอง จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายส่วนกลาง มีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอน ได้แก่อาณาเขต มีความเป็นอิสระ มีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง มีอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจนภายใต้การควบคุมของกฎหมายส่วนกลางจากรัฐ มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล มีอิสระในการดำเนินกิจกรรมทั้งในด้านการคลัง การจัดเก็บภาษี การหารายได้ตามที่กฎหมายกำหนด การจัดทำงบประมาณด้วยตนเอง รวมถึงการกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐและมีการแบ่งองค์กรออกเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่นและฝ่ายสภาท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกตั้งคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์กรบริหารส่วนตำบล

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์กรบริหารส่วนตำบล มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็น บริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 โดยยกฐานะจากสภาตำบล ที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์การที่สะท้อนถึงความพยายามของรัฐบาลที่จะกระจายอำนาจสู่หน่วยงานการบริหารระดับตำบลซึ่งส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจการบริหารราชการปกครองสู่องค์กรพื้นฐานในระดับตำบล ซึ่งมีนักวิชาการ ที่มีความรู้ได้อธิบายรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2551 : 187-192) กล่าวว่า ใน พ.ศ. 2499 กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่ง ที่ 222/2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน จัดระเบียบบริหารงานระดับตำบลและระดับหมู่บ้าน ซึ่งในส่วนของการบริหารงานระดับตำบลนั้น ได้มีการจัดระเบียบ ดังนี้

1. ขยายโครงสร้างของคณะกรรมการตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486 ให้คณะกรรมการตำบลประกอบด้วย กำนันท้องที่ แพทย์ประจำตำบล ครู ประชาบาลในตำบล 1 คน ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิในตำบลไม่น้อยกว่า 2 คน คัดเลือกโดยนายอำเภอ ครูใหญ่ทุกโรงเรียน หัวหน้าส่วนราชการที่ตั้งที่ทำการอยู่ในตำบล และผู้ใหญ่บ้านทุกคน
2. จัดตั้ง สภาตำบล ขึ้นในทุกตำบลนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล เพื่อให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วยสมาชิกจากหมู่บ้านต่างๆ ในตำบล หมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งอาจมาจากการเลือกตั้งของราษฎร ในหมู่บ้าน หรือจากการคัดเลือกของนายอำเภอ โดยปรึกษาหารือกับคณะกรรมการหมู่บ้านและคณะกรรมการตำบลก็ได้ นายอำเภอท้องที่หรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมายจะดำรงตำแหน่งประธานสภาตำบล โดยตำแหน่ง รองประธานซึ่งอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ มาจากสมาชิกเลือกกันเอง และให้สมาชิกเลือกครูประชาบาลหรือราษฎรที่มีคุณสมบัติพอเพียง 1 คน เพื่อทำหน้าที่เลขานุการสภาตำบล ต่อมา ใน พ.ศ. 2515 รัฐบาลคณะปฏิวัติได้พิจารณาเห็นว่า การจัดระเบียบบริหารของตำบลมีแตกต่างกันอยู่หลายรูปแบบ และการดำเนินการขององค์กร ในระดับตำบลทั้ง 3 รูปแบบ คือ รูปแบบสภาตำบลและคณะกรรมการตำบล ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 และรูปแบบคณะกรรมการสภาตำบล ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 275/2509 ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จึงมีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 สั่งให้ยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2511 เป็นผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งขณะนั้นมีจำนวนทั้งสิ้น 42 แห่ง ต้องถูกยุบเลิกไป ส่วนการบริหารส่วนตำบล อีก 2 รูปแบบ ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499 และคำสั่งที่ 275/2509 นั้น ให้คงใช้ไปพลาง จนกว่าจะ

จัดเป็นรูปแบบใหม่ได้สำเร็จ จนกระทั่งใน พ.ศ. 2535 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายที่จะกระจายอำนาจการบริหารสู่ท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นในระดับตำบลเป็น นิตินุคคลในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2536 รัฐบาล และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองต่างๆ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติซึ่งวางรูปแบบการบริหารตำบลใหม่ เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรรวมทั้งสิ้น 8 ฉบับ ร่างพระราชบัญญัติทั้ง 8 ฉบับนี้ ได้เสนอโครงสร้างการจัดระเบียบบริหารตำบลที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายเช่นเดียวกันคือการปรับปรุงรูปแบบการบริหารงานของตำบลเพื่อให้ราษฎรในตำบลได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ต่อมาในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2537 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้แต่ละตำบลมีองค์การบริหารซึ่งมีฐานะเป็นนิตินุคคล เรียกว่า สภาตำบล เมื่อสภาตำบลใดมีความพร้อมที่จะบริหารกิจการท้องถิ่นของตนเองตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ก็สามารถจัดตั้งเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย

องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 (โกวิทช์ พวงงาม, 2552 : 254-255)

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และ ในกรณีมีเพียงสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละสามคน

2. องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หนึ่งคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น โดยตรง

ชวงค์ ฉายะบุตร (2539 : 35 ; อ้างถึงใน ราช การเพียร. 2555 : 28 -29) กล่าวว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 จัดตั้งหน่วยปกครองส่วนท้องถิ่น เรียกว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล” แต่ประสบปัญหาหลายประการ จึงถูกยกเลิกบริหารราชการเสียใหม่ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2515 จัดระเบียบบริหารงานในตำบลให้เหลือเพียงรูปแบบเดียว เรียกว่า “สภาตำบล” องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 ก็ถูกยกเลิกไปด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีกระแสเรียกร้องจากประชาชน โดยประชาชนต้องการที่จะมีอำนาจในการบริหารท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น เนื่องจากสภาตำบลไม่มีฐานะเป็นนิตินุคคล ทำให้การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพขาดความคล่องตัวในการบริหารและรัฐบาลก็เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

เช่นเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนมากขึ้น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 6 ของ พ.ร.บ. ฉบับนี้ได้ยกฐานะสภาตำบล ซึ่งมีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา 40 สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทให้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ และให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ เรียกรอหนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 4 และ มาตรา 95 วรรค 4 และต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้มีการแก้ไขกฎหมายสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาได้เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หนึ่งคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง

โครงสร้างของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันเกิดขึ้นจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2551 : 11 -14)

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลมี 1 หมู่บ้าน ให้เลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 6 คน หากมี 2 หมู่บ้าน ให้เลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ หมู่บ้านละ 3 คน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งเลือกมาจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วให้นายอำเภอแต่งตั้งตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 พิจารณา และให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตาม

กฎหมายนโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

2. ฝ่ายบริหาร ได้แก่ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งไม่ใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการ ได้ไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้คนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระดำรงตำแหน่ง 4 ปี และสามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 วาระ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

2.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

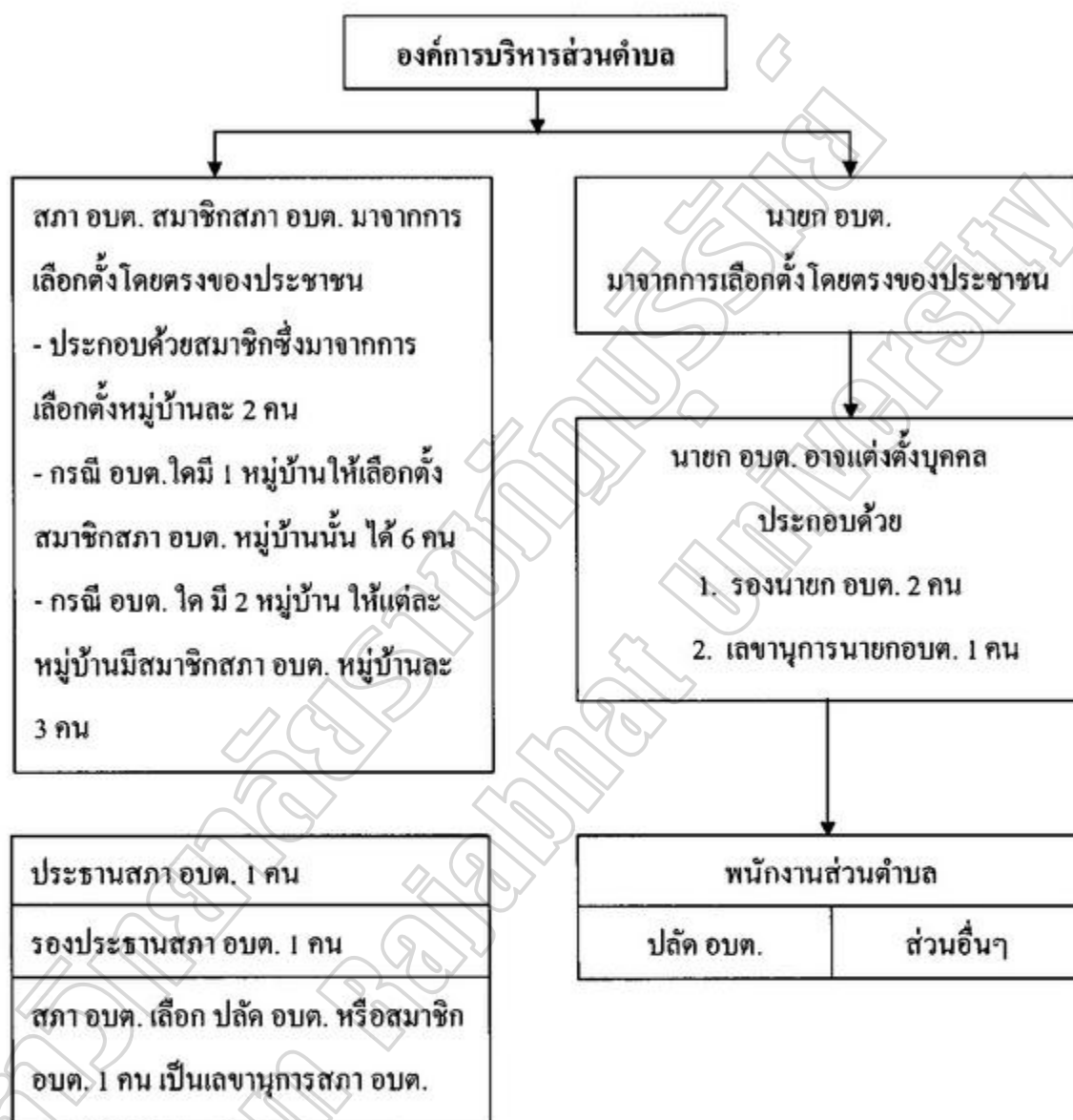
2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามความเรียบร้อย

2.5 รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

2.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล และให้มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล รองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล

โกวิทช์ พวงงาม (2550 : 157) กล่าวว่า โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่เกิดขึ้นจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ดังภาพประกอบ 2.1

ภาพประกอบ 2.1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

ที่มา : โกวิท ฟูงงาม. (2550 : 157)

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ (2550 : 245 - 248) ได้กล่าวว่า โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ เกิดจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. สภากงศ์การองศ์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาจำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎร ในแต่ละหมู่บ้าน ในเขตองศ์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีทีเขตองศ์การบริหารส่วนตำบลมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภา 6 คน อายุของสภากงศ์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง สภากงศ์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภา 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองศ์การบริหารส่วนตำบลให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภากงศ์การบริหารส่วนตำบล ประธานและรองประธานสภาองศ์การบริหารส่วนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ให้สภากงศ์การบริหารส่วนตำบลเลือกปลัดองศ์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกองศ์การบริหารส่วนตำบล 1 คน เป็นเลขานุการสภากงศ์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการองศ์การบริหารส่วนตำบลพ้นตำแหน่งเมื่อครบอายุของสภากงศ์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีการยุบสภากงศ์การบริหารส่วนตำบลหรือสภากงศ์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ของสภากงศ์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายมีดังต่อไปนี้

1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององศ์การบริหารส่วนตำบล

1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองศ์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารองศ์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบัญญัติ นโยบาย แผนพัฒนาองศ์การบริหารส่วนตำบล และข้อบังคับของทางราชการ

2. คณะบริหารองศ์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกงศ์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกงศ์การบริหารส่วนตำบล ไม่เกิน 2 คน นายกงศ์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้นายกงศ์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ ในกรณีที่นายกงศ์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลา 4 ปี ก็ให้ถือว่าเป็น 1 วาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่ง 2 วาระติดต่อกันแล้ว จะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลา 4 ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง นายกงศ์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกงศ์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองศ์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององศ์การบริหารราชการขององศ์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกงศ์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกงศ์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกองศ์การ

บริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายมีดังต่อไปนี้

2.1 มีหน้าที่ในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบัญญัติ และแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.3 รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

2.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจควบคุมดูแลและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจหน้าที่ในการสั่งการหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

สรุปได้ว่า โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งสมาชิกสภาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน โดยสมาชิกสภาเลือกประชาชนสภา รองประธานสภาจากสมาชิกสภาและเลือกเลขาธิการจากสมาชิกคนใดคนหนึ่งหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และฝ่ายบริหาร ได้แก่ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้อีกไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกได้อีกไม่เกิน 1 คน

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัยขอนำบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสนมากล่าวโดยสังเขป ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน. 2556 - 2558 : 6-14)

ประวัติความเป็นมา

ตำบลหนองโสนมีทั้งหมดจำนวน 12 หมู่บ้าน แยกจากตำบลหนองกง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็น 1 ในตำบล ในเขตอำเภอนางรอง ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบล เป็นองค์การ

บริหารส่วนตำบล และยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง

สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอนางรอง ประมาณ 20 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดบุรีรัมย์ ประมาณ 35 กิโลเมตร โดยอาณาเขตแวดล้อม ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อดำบลหนองสองห้อง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากหลักเขตที่ 1 บริเวณทางเกวียนคอนไต่บ้านตลาดชัย ห่างจากบ้านตลาดชัยไปทางทิศใต้ ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร บริเวณพิกัด T B 780363 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวแบ่งเขตอำเภอเดิม จดถนนสายบุรีรัมย์ - นางรอง บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 29 + 500 ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร ถึงหลักเขตที่ 2 บริเวณพิกัด T B 794352 ไปทางทิศใต้ตามแนวแบ่งเขตอำเภอเดิม ตัดทางเกวียน ระยะทางประมาณ 2.5 กิโลเมตร ถึงหลักเขตที่ 3 บริเวณพิกัด T B 794326 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวทางเกวียน ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร ถึงหลักเขตที่ 4 (บริเวณทางเกวียนห่างจากบ้านไสยาไปทางทิศตะวันตกเป็นระยะทางประมาณ 500 เมตร) บริเวณพิกัด T B 810317 รวมระยะทางด้านทิศเหนือประมาณ 6.5 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดต่อดำบลสี่เหลี่ยม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากหลักเขตที่ 4 บริเวณพิกัด T B 810317 ไปทางทิศใต้ตามแนวทางเกวียน ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร ถึงหลักเขตที่ 5 (บริเวณห่างจากโรงเรียนบ้านไสยาทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร) บริเวณพิกัด T B 807299 ไปทางทิศใต้ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร ถึงหลักเขตที่ 6 บริเวณทางเกวียนคอนไต่บ้านหนองม่วงพัฒนา บริเวณพิกัด T B 807283 ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ตามแนวทางเกวียน ระยะทางประมาณ 4.7 กิโลเมตร ถึงหลักเขตที่ 7 (ห่างจากฝายบุตาเวสน์ ไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 3 กิโลเมตร) บริเวณพิกัด T B 797240 รวมระยะทางด้านทิศตะวันออกประมาณ 6.7 กิโลเมตร

ทิศใต้ ติดต่อดำบลอีสานเขต อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากหลักเขตที่ 7 บริเวณพิกัด T B 797240 ไปทางทิศตะวันตกระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ถึงหลักเขตที่ 8 จดลำปะเทีย บริเวณฝายบุตาเวสน์ บริเวณพิกัด T B 767240 รวมระยะทางด้านทิศใต้ประมาณ 3 กิโลเมตร

ทิศตะวันตก ติดต่อดำบลหนองกง ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง ตำบลโคกสนวน อำเภอขามิ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากหลักเขตที่ 8 บริเวณพิกัด T B 767240 ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตามแนวร่องน้ำลำลำปะเทีย จดถนนสายบุรีรัมย์ - นางรอง ระยะทาง

- ประชากรหญิง   จำนวน   2,696 คน
- บ้านเรือน   จำนวน   1,181 หลังคาเรือน

ตาราง 2.1 จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน
ณ เดือนเมษายน พ.ศ. 2554

หมู่ที่	ประชากรชาย	ประชากรหญิง	รวม	หลังคาเรือน
1 บ้านโคกว่าน	206	193	399	100
2 บ้านจันดุม	134	133	267	59
3 บ้านหนองม่วง	253	230	483	103
4 บ้านโคกสูง	202	204	406	104
5 บ้านหนองโสน	273	241	514	101
6 บ้านระนามพลวง	340	333	673	136
7 บ้านห้วยพัฒนา	170	174	344	63
8 บ้านสี่เหลี่ยมน้อย	188	191	379	79
9 บ้านโคกตะโก	356	347	703	152
10 บ้านโคกน้อย	292	318	610	135
11 บ้านนุศราราม	121	110	231	56
12 บ้านโสนน้อยพัฒนา	239	222	461	93
รวม	2,774	2,696	5,470	1,181

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักทะเบียนอำเภอหนองโสน. (2554)

สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา อาศัยน้ำฝนอย่างเดียว สภาพดินส่วนใหญ่ร้อยละ 80

เป็นดินเหนียวปนทราย

หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน มีดังนี้

- ปั๊มน้ำมันและก๊าซ   จำนวน 4 แห่ง
- โรงเรียนขนาดเล็ก   จำนวน 7 แห่ง
- โรงงานอุตสาหกรรม   จำนวน - แห่ง

สภาพสังคม

การศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน โลกตะโก หมู่ที่ 9 จำนวนเด็ก 55 คน
- โรงเรียนบ้านหนองโสน หมู่ที่ 5 จำนวนเด็ก 86 คน
- โรงเรียน โลกตะโก หมู่ที่ 9 จำนวนเด็ก 166 คน
- โรงเรียนบ้านโคกสูง(สมานสามัคคี) หมู่ที่ 4 จำนวนเด็ก 124 คน
- โรงเรียนบ้านระนามพลวง หมู่ที่ 6 จำนวนเด็ก 274 คน

การศาสนา มีวัดและสำนักสงฆ์ ในเขตพื้นที่ จำนวน 10 แห่ง คือ

1. สำนักสงฆ์บ้าน โลกว่่าน หมู่ที่ 1
2. วัดบ้านจันคุม หมู่ที่ 2
3. สำนักสงฆ์บ้านหนองม่วง หมู่ที่ 3
4. วัดบ้าน โลกสูง หมู่ที่ 4
5. วัดบ้านหนองโสน หมู่ที่ 5
6. วัดบ้านระนามพลวง หมู่ที่ 6
7. วัดบ้าน โลกตะโก หมู่ที่ 9
8. สำนักสงฆ์บ้าน โลกน้อยพัฒนา หมู่ที่ 10
9. วัดบ้านห้วย หมู่ที่ 7
10. สำนักสงฆ์บ้าน โสนน้อยพัฒนา หมู่ที่ 12

การสาธารณสุข

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองโสน จำนวน 1 แห่ง
- ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน จำนวน 12 แห่ง
- อัตราการ มีและใช้ส้วมราดน้ำ 100 %

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- รถบรรทุกน้ำอเนกประสงค์ จำนวน 1 คัน
- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 107 คน
- มีคูยามที่หักสายตรวจ จำนวน 1 แห่ง

การบริการสาธารณสุขในตำบล

- ตู้โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 9 แห่ง
- หอกระจายข่าว จำนวน 9 แห่ง

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- รถบรรทุกน้ำอเนกประสงค์	จำนวน 1 คัน
- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	จำนวน 107 คน
- มีผู้ยามที่พักสายตรวจ	จำนวน 1 แห่ง

โครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคม

- ถนนลาดยางกรมทางหลวง ผ่านบ้าน โศกสูง - โศกน้อยถึงบ้านห้วยพัฒนา ประมาณ 7 กิโลเมตร ถนนลาดยางสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจากบ้านระนามพลวงถึงบ้าน โศกกว่านประมาณ 8 กิโลเมตร ถนนลาดยางสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจากบ้าน โศกน้อยพัฒนาถึงบ้านหนองโสน ประมาณ 1 กิโลเมตร ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กบ้านห้วย ประมาณ 2 กิโลเมตร

การไฟฟ้า

ตำบลหนองโสนทั้ง 12 หมู่บ้านมีระบบไฟฟ้าเข้าบริการอย่างทั่วถึง และประชาชนที่ใช้ไฟฟ้าประมาณร้อยละ 98

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ป่าเบญจพรรณ เช่น ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ประดู่ ไม้ยูคา และ ไม้เนื้ออ่อนชนิดต่างๆ ฯลฯ

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำน้ำ ลำห้วย 2 สาย คือ สายลำปะเทีย, สายลำนางรอง)
- บึง หนองน้ำ และอื่น ๆ 1 แห่ง คือ กุดองช่องแมว

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝายกั้นน้ำ	จำนวน 4 แห่ง
- บ่อน้ำตื้น	จำนวน 14 แห่ง
- ประปาบาดาล, หมู่บ้าน	จำนวน 8 แห่ง
- บ่อน้ำโยก	จำนวน 4 แห่ง
- สระน้ำ	จำนวน 19 แห่ง

ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

การรวมกลุ่มของประชาชนในพื้นที่ มีดังนี้

- กลุ่มอาชีพ	จำนวน 13 กลุ่ม
- กลุ่มออมทรัพย์	จำนวน 12 กลุ่ม
- กองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 12 กลุ่ม

มวลชนจัดตั้ง

- ลูกเสือชาวบ้าน 1 รุ่น	จำนวน 125 คน
- ไทยอาสาป้องกันชาติ	จำนวน 100 คน
- กลุ่มแม่บ้าน	จำนวน 120 คน
- ตำรวจบ้าน 1 รุ่น	จำนวน 25 คน
- สมาชิก อปพร. 1 รุ่น	จำนวน 107 คน
- อาสาสมัครกู้ภัย กู้ชีพ (OTOS)	จำนวน 10 คน

สภาพของชุมชนและพื้นที่

ประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสนมีสภาพความเป็นชุมชนที่มีหลากหลาย เรื่อง ภาษา ประเพณี วัฒนธรรม เพราะมีพื้นฐานจากภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน จึงเกิดการแบ่งกลุ่มความร่วมมือในเรื่องส่วนรวมยังต้องมีการพัฒนาด้านสภาพพื้นที่ทางกายภาพ ดิน โดยทั่วไปมีสภาพเป็นดินทราย ซึ่งไม่เหมาะสำหรับการทำการเกษตร แต่ก็สามารถปรับปรุงสภาพดินเพื่อการปลูกข้าว และพืชประเภทอื่น เช่นมันสำปะหลัง และอ้อย ในฤดูแล้งแหล่งน้ำไม่สามารถเก็บน้ำไว้ได้เป็นเวลานานๆ ฤดูฝนเกิดน้ำท่วมเนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่ม กล่าวโดยสรุปตำบลหนองโสนเป็นตำบลขนาดเล็กที่เพิ่งแยกตัวออกมาจากตำบลหนองกง การพัฒนาในด้านต่างๆ กำลังดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวโน้มการพัฒนาที่ยั่งยืน

ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน ได้รับการยกฐานะมาจากสภาตำบลหนองโสน ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีการบริหาร และโครงสร้างการจัดองค์กร ตามอำนาจหน้าที่ ดังนี้

การบริหาร เป็นการปกครองโดยผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงจากประชาชนในพื้นที่ที่มีสิทธิ์ลงคะแนนเลือกตั้ง ซึ่งการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน

ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ฝ่าย

ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 2 คน จำนวน 24 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2552 มีวาระในตำแหน่งคราวละ 4 ปี

ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยนายกอบต. รองนายกฯ จำนวน 2 คน เลขานุการ 1 คน มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย รับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. นายเกรียงศักดิ์ แผ้วพลสง ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน
2. นายอำนาจ ชัยชนะ ตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน

3. นายขจร มีแก้ว ตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน
4. นายสมาน สัมฤทธิ์ ตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในครั้งนี้นี้หลายท่านพบว่าผลการวิจัยที่ผ่านมา มีข้อสรุปและข้อเสนอต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย จึงเสนองานวิจัยตามลำดับดังนี้

อังคณา สาลาด (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคาดหวังในการฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชนของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว : ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านคูง จังหวัดอุตรธานี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังในการฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชนของคนพิการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่า ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์และสังคม มีการฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชนของคนพิการในระดับมาก แต่สิ่งที่ได้รับในการฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชนอยู่ในระดับน้อย คือ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาและด้านอาชีพ

สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิถีชีวิตและสวัสดิการของคนพิการทางกาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพชีวิตคนพิการทางกาย และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับคนพิการทางกาย ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริการทางการแพทย์ คนพิการที่ประสบอุบัติเหตุเห็นว่าบริการช่วยเหลือผู้ประสบภัยยังไม่มีคุณภาพการจัดหายาและเวชภัณฑ์ที่สำคัญส่วนใหญ่ราคาแพง ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ด้านการศึกษาคนพิการได้รับโอกาสทางการศึกษาน้อย โดยเฉพาะผู้ประสบอุบัติเหตุจนพิการจะไม่ได้รับการศึกษาต่อ และสถานศึกษามีปัญหาความพร้อมด้านจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ด้านการมีงานทำและคุ้มครองรายได้ คนพิการที่ต้องการทำงาน ส่วนใหญ่ต้องพบกับอุปสรรคกว่าจะเข้าถึงการใช้บริการของรัฐ และยากลำบากในการแสวงหาข้อมูลและติดต่อเพื่อใช้บริการ ด้านเจตคติของครอบครัว ส่วนใหญ่ครอบครัวคิดว่าคนพิการไม่สามารถเลี้ยงชีพและใช้ชีวิตอิสระได้ จึงเลี้ยงดูแบบปกป้องไม่ให้คนพิการต้องออกจากบ้านไปผจญกับสังคมภายนอก ด้านอุปสรรคทางกายภาพคนพิการมักจะไม่ได้ออกจากบ้านเพราะสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเดินทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทห่างไกลต้องพบกับความยากลำบากมากขึ้น ด้านการประเมินตนเอง คนพิการทุกคนรู้สึกว่าคุณค่าไม่แตกต่างจากคนอื่น บางครั้งรู้สึกด้อยค่า แต่ส่วนใหญ่เห็นสามารถสร้างคุณค่าและแบบอย่างสำหรับคนอื่นได้ ด้านความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง คนพิการส่วนใหญ่คิดว่า

ตนเองไม่มีอำนาจต่อรองใดๆ หรือมีอำนาจต่อรองน้อยมาก เนื่องจากขาดการศึกษาและยากจน ด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ คนพิการจากกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับองค์กรชุมชนหรือภาครัฐใดๆ ทั้งสิ้น ที่สำคัญคือเป็นผู้ที่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้ให้บริการของรัฐ

เพ็ญภัค ยาหิ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ศึกษากรณี นิคมโนนสมบูรณ์ จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ของคนพิการเกี่ยวกับสิทธิตามมาตรา 15 และความรู้ตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และระดับปัญหาในการเข้าถึงสิทธิตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพของ คนพิการ พ.ศ. 2534 กลุ่มตัวอย่าง คือ คนพิการทุกประเภทที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า คนพิการมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษาและสังคมในระดับปานกลาง โดยมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิทางการแพทย์มากที่สุด มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิทางการประกอบอาชีพน้อยที่สุด ส่วนปัญหาการเข้าถึงสิทธิตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 พบว่า มีปัญหาการเข้าถึงในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า เพศ และสถานภาพที่แตกต่างกันมีปัญหาการเข้าถึงบริการทางการศึกษาแตกต่างกัน และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีปัญหาการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ที่แตกต่างกันด้วย

เอื้องทิพย์ ไตรบำรุง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตเทศบาลนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตเทศบาลนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความต้องการสวัสดิการสังคมด้านการแพทย์และด้านสังคม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความต้องการสวัสดิการสังคมด้านการศึกษาและด้านอาชีพ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ดารารัตน์ ทิพย์วงศ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการในการได้รับสวัสดิการความช่วยเหลือจากภาครัฐของผู้พิการ ในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ในด้านสวัสดิการความช่วยเหลือด้านการแพทย์ ผู้พิการได้รับในเชิงการตรวจวินิจฉัยและการรักษาพยาบาล ซึ่งตรงกับความต้องการของผู้พิการ สำหรับสวัสดิการที่ผู้พิการต้องการเป็นอันดับต้นๆ แต่รัฐไม่ได้จัดสรรให้ คือ การซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องช่วย โดยไม่คิดมูลค่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสวัสดิการด้านการแพทย์อื่น ๆ ได้แก่ การมีแพทย์เฉพาะทางฟื้นฟูในพื้นที่ ในด้านสวัสดิการความช่วยเหลือด้านอาชีพ ส่วนที่รัฐจัดให้ได้ตรงกับความต้องการของผู้พิการแล้ว

คือ การฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย และการจ้างงาน แต่สิ่งที่ผู้พิการต้องการแต่รัฐยังไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือ คือ การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ เช่น การจัดหาตลาด เป็นต้น นอกจากนี้ผู้พิการเสนอแนะให้รัฐจัดหางานในท้องถิ่นให้แก่ผู้พิการ ในด้านสวัสดิการความช่วยเหลือทางสังคม สิ่งที่ผู้พิการต้องการมากที่สุด คือ การจัดสรรเบี้ยยังชีพคนพิการ ซึ่งพบว่ายังมีการจัดสรรไม่ทั่วถึงและเพียงพอ สำหรับสวัสดิการที่ผู้พิการต้องการแต่รัฐยังไม่มีการจัดให้ คือ การให้ค่าปรึกษาแนะนำจากนักสังคมสงเคราะห์สำหรับปัญหาอุปสรรคในการ ได้รับสวัสดิการพบว่า ด้านการแพทย์ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา และได้รับความช่วยเหลือที่เพียงพอ ด้านอาชีพ พบว่า ผู้พิการที่ประกอบอาชีพมีปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องมือในการทำงานไม่เหมาะสม ส่วนผู้พิการที่ไม่ได้ประกอบอาชีพจะมีปัญหาเกี่ยวกับการ ไม่มีแหล่งฝึกอาชีพในท้องถิ่น ด้านสังคม พบว่า ปัญหาของผู้พิการส่วนใหญ่ ได้แก่ การจัดสรรเบี้ยยังชีพที่ไม่ทั่วถึงและเพียงพอ ปัญหาของงานสวัสดิการความช่วยเหลือจากภาครัฐในปัจจุบัน เนื่องมาจากการกำหนดนโยบายจากส่วนกลาง โดยกระจายความช่วยเหลือที่เป็นรูปแบบเดียวกันแก่ผู้พิการทั่วทั้งประเทศ โดยไม่ได้พิจารณาความเหมาะสม ตามภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมวัฒนธรรมประเพณี และลักษณะการใช้งาน ความแตกต่างในประเภทของ ความพิการและระดับความผู้พิการก็เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลให้ความต้องการของผู้พิการมีความแตกต่างกัน

วัชรินทร์ จิตตกุลเสนา (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการผู้พิการ โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการของผู้พิการ ในการได้รับการสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการผู้พิการในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด 2. เพื่อเสนอแนะแนวทาง การให้การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ผลการศึกษาพบว่า ผู้พิการและครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี ผู้พิการต้องพึ่งพาผู้อื่นเป็นส่วนใหญ่ ผู้พิการมีความคาดหวังต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการสงเคราะห์ครอบครัวให้การช่วยเหลือในลักษณะเงินสงเคราะห์แก่ครอบครัวเป็นรายเดือน หรือเป็นครั้งคราว หรือเป็นสิ่งของที่มีความจำเป็น ในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ ด้านเบี้ยยังชีพผู้พิการที่ได้รับเดือนละ 500 บาท ให้เพิ่มเป็นเดือนละ 1,000 - 2,000 บาท และให้เบิกจ่ายเป็นรายเดือน ด้านการสงเคราะห์อุปกรณ์และเครื่องช่วยความพิการให้จัดหาอุปกรณ์และเครื่องช่วยความพิการตามสภาพความพิการ ด้านการฝึกอาชีพ หรือจัดฝึกอบรมอาชีพ ผู้พิการมีความต้องการให้จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้สำหรับประกอบอาชีพตามความเหมาะสมและความ สามารถผู้พิการแต่ละราย และจัดให้มีทุนสนับสนุนการประกอบอาชีพให้แก่ผู้พิการและสมาชิกในครอบครัว

จากสภาพความเป็นอยู่ ความต้องการ ประกอบกับสวัสดิการและสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมายผู้พิการมีเพียงพอที่จะสนับสนุน ส่งเสริมและเอื้อต่อการให้บริการของผู้พิการ เพียงแต่ปัญหาอยู่ที่ผู้พิการและครอบครัวยังไม่เข้าถึงข้อมูล ไม่สามารถรับรู้สิทธิของตนหรือได้รับรู้ แต่มีอุปสรรคด้านครอบครัว สิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการไปรับสิทธิ หรือส่วนราชการที่มีหน้าที่ให้บริการไม่สามารถตอบสนองสิทธิที่ผู้พิการต้องการได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถเข้ามามีบทบาทในการให้การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการได้เป็นอย่างดีในระดับรากหญ้า

สุภชัย ชัยวรกุล (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความต้องการได้รับสวัสดิการของคนพิการในตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการของคนพิการ ด้านบริการทางการแพทย์มีความต้องการในระดับมาก โดยต้องการได้รับสวัสดิการเป็นอันดับแรก คือ การปรับปรุงระบบบริการคนพิการ ให้มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ด้านบริการทางการศึกษามีความต้องการในระดับมาก โดยต้องการได้รับสวัสดิการเป็นอันดับแรก คือ การจัดตั้งศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กเล็กสำหรับเด็กพิการทุกประเภท ด้านบริการทางสังคมมีความต้องการในระดับมาก โดยต้องการได้รับสวัสดิการเป็นอันดับแรก คือ การจัดให้มีกิจกรรมสำหรับคนพิการเพิ่มมากขึ้น ส่วนบริการทางอาชีพมีความต้องการในระดับปานกลาง โดยต้องการได้รับสวัสดิการเป็นอันดับแรก คือ การให้มีหน่วยงานวิจัยอุปกรณ์ที่เข้ามาช่วยให้คนพิการทำงานได้อย่างคนทั่วไป

สุธาทิพย์ รัตนชู (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การสำรวจความต้องการของคนพิการทางกายภาพในองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงจระเข้ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1. เพื่อสำรวจความต้องการของคนพิการทางกายในองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงจระเข้ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง 2. เพื่อเสนอแนวทางต่อการสนองความต้องการของคนพิการทางกายภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึกคนพิการทางกาย จำนวน 12 คน แบ่งเป็นชาย 6 คน หญิง 6 คน โดยแบ่งเป็นช่วงอายุ คือ อายุ 30 ปีลงมา 30-60 ปี และ 61 ปี ขึ้นไป และแบ่งตามฐานะของครอบครัว คือ ก่อนข้างดี และก่อนข้างยากจน ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการด้านเศรษฐกิจ คนพิการทางกายภาพชายและหญิงที่มีอายุ 30 ปีลงมา และ 31-60 ปี จะมีความต้องการทางด้านเศรษฐกิจเหมือนกัน คือ ต้องการมีรายได้เป็นของตนเอง ไม่พึ่งพาผู้อื่น ส่วนคนพิการชายหญิงที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป ต้องการให้ลูกหลานให้เงินประจำ เพื่อเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็นและมีเงินเก็บไว้ใช้ยามบั้นปลายของชีวิต ความต้องการด้านสังคม ทั้ง 3 ช่วงอายุ จะมีความต้องการด้านสังคมเหมือนกัน คือ ต้องการให้มีการแจกเบี้ยความพิการอย่างต่อเนื่อง มีการเยี่ยมบ้าน และดูแลสุขภาพคนพิการ ความต้องการด้านสุขภาพ

ร่างกายและจิตใจ ทั้ง 3 ช่วงอายุ จะมีความต้องการด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจเหมือนกัน คือ ต้องการความปลอดภัยและปัจจัย 4 พื้นฐานในการดำเนินชีวิต ให้มีการแจกแจงความพิการอย่างต่อเนื่อง มีการเยี่ยมบ้าน และดูแลสุขภาพคนพิการ ความใฝ่ฝันของคนพิการ คือ ต้องการกลับมาใช้ชีวิตตามปกติ ไม่เป็นภาระใครในการใช้ชีวิตประจำวันของคนพิการพบว่า คนพิการที่มีฐานะก่อนข้างดีได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ส่วนคนพิการที่มีฐานะก่อนข้างยากจนจะได้รับการดูแลเอาใจใส่ตามอัศภาพ การใช้ชีวิตประจำวันของคนพิการ พบว่า คนพิการที่มีฐานะก่อนข้างดี จะได้รับการเอาใจใส่เป็นอย่างดี ส่วนคนพิการที่มีฐานะยากจน จะได้รับการดูแลเอาใจใส่ตามอัศภาพ แนวทางในการดำเนินการด้านคนพิการที่คนพิการต้องการให้เป็น คือ อยากร้องการขอความช่วยเหลือ ส่วนด้านวางแผนกิจกรรมและงบประมาณในการช่วยเหลือ มีการจัดกิจกรรมให้คนพิการได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรม เพื่อการพัฒนาคนพิการในตำบลให้ยั่งยืนต่อไป

มาหะมะรุบี มะแซ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมคนพิการสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลดงสิงห์ อำเภอบ้านนิงस्ता จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ความเข้าใจ ปัญหาและความต้องการของคนพิการในการดำเนินงานจัดสวัสดิการสังคมสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลดงสิงห์ อำเภอบ้านนิงस्ता จังหวัดยะลา ศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมคนพิการสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลดงสิงห์ อำเภอบ้านนิงस्ता จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการของคนพิการส่วนใหญ่ต้องการให้ช่วยเหลือเบี่ยงชีพร การจัดการบริการช่วยเหลือคนพิการที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเป็นเงินสงเคราะห์ครอบครัว และการบริการทางด้าน การสนับสนุนทุนประกอบอาชีพหรืออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพมากที่สุด ตามลำดับ

ณฤทัย เกตุหอม (2554 : 67) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกษตรสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการศึกษา มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านสุขภาพอนามัยมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านที่อยู่อาศัย มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านการทำงานและการมีรายได้ มีความต้องการอยู่ในระดับมากด้านความมั่นคงทางสังคมมีความต้องการอยู่ในระดับมากด้านบริการสังคม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านนันทนาการ คนพิการมีความต้องการสนับสนุนการแข่งขันกีฬาคนพิการภายในตำบลมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

ภกชล มัจฉา (2554 : 86) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานให้บริการด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 คนพิการที่จดทะเบียนในเขตจังหวัดตาก พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการศึกษา มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านอาชีพ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านการแพทย์ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านสังคมและสวัสดิการเบี่ยงชีฟ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านข้อมูล การสื่อสารและเทคโนโลยี มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมจึงเป็นที่พึงอีกทางหนึ่งของคนพิการที่จะได้รับตอบสนองความต้องการ ในขณะที่เดียวกันคนพิการแต่ละคนก็จะมีปัจจัยที่จะส่งเสริมให้เกิดความต้องการสวัสดิการสังคมที่ต่างกัน ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา เป็น 6 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านบริการสังคม เพื่อที่จะศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ คนพิการหรือผู้ดูแลผู้พิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 135 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรรายละเอียดของประชากรปรากฏดังในตาราง 3.1 ดังนี้

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและคนพิการจำแนกตามหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน (คน)
1	หมู่ที่ 1 โลกวาน	11
2	หมู่ที่ 2 บ้านจันตุม	6
3	หมู่ที่ 3 บ้านหนองม่วง	16
4	หมู่ที่ 4 บ้านโลกสูง	8
5	หมู่ที่ 5 บ้านหนองโสน	8
6	หมู่ที่ 6 บ้านระนามพลวง	13
7	หมู่ที่ 7 บ้านห้วยพัฒนา	6

ตาราง 3.1 (ต่อ)

ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อหมู่บ้าน	กลุ่มตัวอย่าง
8	หมู่ที่ 8 บ้านสี่เหลี่ยมน้อย	8
9	หมู่ที่ 9 บ้านโคกตะโก	9
10	หมู่ที่ 10 บ้านโคกน้อย	18
11	หมู่ที่ 11 บ้านบุคราม	8
12	หมู่ที่ 12 บ้านโสนน้อยพัฒนา	24
	รวม	135

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยรวบรวมจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องกับงานวิจัย โดยแบ่งรายละเอียดสอบถามออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและมีรายได้ ด้านนันทนาการและด้านบริการสังคม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 6 ระดับ คือ ปฏิบัติ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่มีความต้องการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่าง แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในชุมชนท้องถิ่นสวัสดิการสังคม ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จากการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิดทฤษฎี บทความและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องและหลักเกณฑ์การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ และด้านบริการสังคม

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ได้แก่

2.4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย สุปึงค์ถิต ข้าราชการบำนาญ อธิการบดี
นายกเทศมนตรีเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์

2.4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒน์ รามฤทธิ์ ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์

2.4.3 นางกรุณา สวัสดิ์สิงห์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน ตำบล
หนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข และเสนอให้คณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้พิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.7 นำแบบสอบถามตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9132 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในการขอเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. จากแบบสอบถามจำนวน 135 ฉบับ เก็บรวบรวมข้อมูลได้จำนวน 135 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอเป็นตาราง โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวม ประกอบคำอธิบาย

เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ได้กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้ (กานดา พูนถาบทวี. 2539 : 79)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5.51 – 6.00	มีความต้องการมากที่สุด
4.51 – 5.50	มีความต้องการมาก
3.51 – 4.50	มีความต้องการปานกลาง
2.51 – 3.50	มีความต้องการน้อย

1.51 – 2.50

มีความต้องการน้อยที่สุด

1.00 – 1.50

ไม่มีความต้องการ

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หากำร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค
2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
  - 2.1 ร้อยละ
  - 2.2 ค่าเฉลี่ย
  - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ตามสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นสถิติพื้นฐาน เพื่อหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สัญลักษณ์ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ค่าสถิติจากข้อมูล โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังแสดงในตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	135	100.00
1. เพศ		
1.1 ชาย	85	63.00
1.2 หญิง	50	37.00
2. อายุ		
2.1 อายุต่ำกว่า 21 ปี	6	4.40
2.2 21 – 40 ปี	34	25.20
2.3 41 – 60 ปี	42	31.10
2.4 60 ปีขึ้นไป	53	39.30
3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
3.1 ต่ำกว่า 1,000 บาท	30	22.20
3.2 1,000 – 5,000 บาท	102	75.60
3.3 5,001 – 10,000 บาท	3	2.20
3.4 10,001 บาท ขึ้นไป	0	0
4. ระดับการศึกษา		
4.1 ประถมศึกษา	71	52.60
4.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	16	11.90
4.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	1	0.70
4.4 อนุปริญญา/ปวส.	0	0
4.5 ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.70
4.6 ไม่ได้รับการศึกษา	46	34.10
5. ประกอบอาชีพ		
5.1 ไม่ได้ประกอบอาชีพ	60	44.44
5.2 รับจ้าง/กรรมกร	26	19.31
5.3 เกษตรกรรม	45	33.33
5.4 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	1	0.70
5.5 อื่น ๆ (ระบุ).....	3	2.22

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
6. ประเภทความพิการ		
6.1 ความพิการทางการเห็น	18	11.10
6.2 ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	29	21.50
6.3 ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	59	43.70
6.4 ความพิการทางจิตใจ หรือพฤติกรรม หรือออทิสติก	24	17.80
6.5 ความพิการทางสติปัญญา	7	5.20
6.6 ความพิการทางการเรียนรู้	1	0.70

จากตาราง 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 135 คน จำแนกตามเพศ เป็นชาย จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 เป็นหญิง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 41 – 60 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 31.10 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุต่ำกว่า 21 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.40

เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า รายได้ตั้งแต่ 1,000 -5,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 75.60 รองลงมา คือ รายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ รายได้ตั้งแต่ 5,001 - 10,000 บาทขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.20

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 รองลงมาคือ ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70 และ ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70

เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 44.40 รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกร จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70

เมื่อจำแนกตามประเภทความพิการ พบว่า ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 43.70 รองลงมาคือ ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ความพิการทางการเรียนรู้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70

ตอนที่ 2 การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังแสดงในตาราง 4.2 – 4.9 ดังนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านสุขภาพอนามัย	5.44	0.26	มาก
2. ด้านการศึกษา	5.43	0.36	มาก
3. ด้านที่อยู่อาศัย	5.34	0.23	มาก
4. ด้านการทำงานและมีรายได้	5.32	0.31	มาก
5. ด้านนันทนาการ	5.37	0.29	มาก
6. ด้านบริการสังคม	5.46	0.35	มาก
รวมเฉลี่ย	5.39	0.25	มาก

จากตาราง 4.2 พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 5.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริการสังคม ($\bar{X} = 5.46$) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 5.44$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการทำงานและมีรายได้ ($\bar{X} = 5.32$)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านสุขภาพอนามัย โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านสุขภาพอนามัย			
1. ท่านต้องการให้มีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ให้บริการตรวจสุขภาพคนพิการในชุมชน	5.56	0.49	มากที่สุด
2. ท่านต้องการได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	5.41	0.57	มาก
3. ท่านต้องการให้มีอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเพื่อแก้ไขหรือปรับปรุงความพิการ โดยไม่ต้องซื้อเอง	5.53	0.54	มากที่สุด
4. ท่านต้องการได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพคนพิการ	5.41	0.56	มาก
5. ท่านต้องให้มีผู้รับผิดชอบให้คำปรึกษาปัญหาในด้านสุขภาพ	5.43	0.54	มาก
6. ท่านต้องการให้มีบริการรถรับส่งคนพิการกรณีฉุกเฉิน โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	5.57	0.51	มากที่สุด
7. ท่านต้องการนักกายภาพบำบัดหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขคอยให้คำแนะนำในการใช้กายอุปกรณ์	5.36	0.54	มาก
8. ท่านต้องการให้มีบริการด้านคำปรึกษาด้านสภาพจิตใจแก่คนพิการ	5.37	0.52	มาก
9. ท่านต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการส่งเสริมฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชน	5.56	0.51	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	5.46	0.25	มาก

จากตาราง 4.3 พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสุขภาพอนามัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 5.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1. ข้อ 3. ข้อ 6. และข้อ 9. อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนนอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7. ท่านต้องให้มีผู้รับผิดชอบให้คำปรึกษาปัญหาในด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 5.43$) รองลงมา คือ ข้อ 2. ท่านต้องการได้รับการตรวจ

สุขภาพประจำปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 5.41$) และข้อ 4. ท่านต้องการได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพคนพิการ ($\bar{X} = 5.41$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 7. ท่านต้องการนักกายภาพบำบัดหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขคอยให้คำแนะนำในการใช้กายอุปกรณ์ ($\bar{X} = 5.36$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการศึกษา			
10. ท่านต้องการฝึกทักษะการดำรงชีวิต ด้านการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ตามศักยภาพของตนเอง	5.08	0.63	มาก
11. ท่านต้องการสื่อบริการทางการศึกษาทุกรูปแบบสำหรับคนพิการ	5.44	0.61	มาก
12. ท่านต้องการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในและนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามศักยภาพตนเอง	5.43	0.54	มาก
13. ท่านต้องการให้มีทุนการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างทั่วถึง	5.46	0.58	มาก
14. ท่านต้องการให้รัฐจัดหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่เพื่อให้บริการคนพิการ ในชุมชน	5.41	0.50	มาก
15. ท่านต้องการให้หน่วยงานของรัฐจัดบริการให้คำแนะนำปรึกษาทางการศึกษาสำหรับคนพิการ	5.68	0.46	มากที่สุด
16. ท่านต้องการได้รับคำแนะนำ เรื่องการอยู่ร่วมกับการปรับตัว กับสมาชิกในครอบครัวอย่างมีความสุขและภาคภูมิใจในตนเอง	5.47	0.51	มาก
17. ท่านต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ	5.48	0.50	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.43	0.36	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 15. อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนนอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 17. ท่านต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ($\bar{X} = 5.48$) รองลงมา คือ ข้อ 16. ท่านต้องการได้รับคำแนะนำเรื่องการอยู่ร่วมกัน การปรับตัว กับสมาชิกในครอบครัวอย่างมีความสุขและภาคภูมิใจในตนเอง ($\bar{X} = 5.47$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 10. ท่านต้องการฝึกทักษะการดำรงชีวิต ด้านการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ตามศักยภาพของตนเอง ($\bar{X} = 5.08$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ตำบลที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ตำบลที่อยู่อาศัย			
18. ท่านต้องการให้มีการปรับสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัย ให้เอื้อประโยชน์ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ	5.53	0.50	มากที่สุด
19. ท่านต้องการจัดซ่อมบำรุงที่พัก (บ้านเรือน) ที่ชำรุดทรุดโทรม	5.10	0.29	มาก
20. ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่คนพิการ โดยชุมชนมีส่วนร่วม	5.32	0.56	มาก
21. ท่านต้องการให้มีการจัดบริการที่พักสำหรับคนพิการ ในรูปแบบสถานสงเคราะห์	4.98	0.56	มาก
22. ท่านต้องการให้มีการทำความสะอาด และจัดที่พักอาศัยให้	5.54	0.63	มากที่สุด
23. ท่านต้องการให้มีการจัดที่พักอาศัยสำหรับผู้ที่ไม่มียานพาหนะ	5.56	0.54	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	5.34	0.23	มาก

จากตาราง 4.5 พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 5.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 18, ข้อ 22, และข้อ 23. อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนนอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 20. ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่คนพิการ โดยชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 5.32$) รองลงมาคือ ข้อ 19. ท่านต้องการจัดซ่อมบำรุงที่พัก (บ้านเรือน) ที่ชำรุดทรุดโทรม ($\bar{X} = 5.10$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 21. ท่านต้องการให้มีการจัดบริการที่พักสำหรับคนพิการในรูปแบบ สถานสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.98$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการทำงานและมีรายได้ โดยภาพรวมและมีรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการทำงานและมีรายได้			
24. ท่านต้องการได้รับการสนับสนุน งบประมาณในการประกอบอาชีพ	5.52	0.50	มากที่สุด
25. ท่านต้องการศึกษาดูงานด้านอาชีพสำหรับคนพิการทั้งในและต่างจังหวัด	4.66	0.68	มาก
26. ท่านต้องการฝึกอบรมพัฒนาทักษะฝีมือให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามศักยภาพตนเอง	5.41	0.53	มาก
27. ท่านต้องการให้หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนจัดหางานให้แก่คนพิการ	5.56	0.54	มากที่สุด
28. ท่านต้องการให้คำแนะนำ คำปรึกษาด้านการประกอบอาชีพ	5.40	0.53	มาก
29. ท่านต้องการมีอาชีพและมีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพ	5.36	0.49	มาก
30. ท่านต้องการให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สำหรับคนพิการ	5.33	0.50	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	5.32	0.31	มาก

จากตาราง 4.6 พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการทำงานและมีรายได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 5.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 24. และข้อ 27. อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนนอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 26. ท่านต้องการฝึกอบรมพัฒนาทักษะฝีมือให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามศักยภาพตนเอง ($\bar{X} = 5.41$) รองลงมาคือ ข้อ 28. ท่านต้องการให้คำแนะนำ คำปรึกษาด้านการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 5.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 25. ท่านต้องการศึกษาดูงานด้านอาชีพสำหรับคนพิการทั้งในและต่างจังหวัด ($\bar{X} = 4.66$)

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านนันทนาการ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านนันทนาการ			
31. ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมนันทนาการวันคนพิการและวันอื่นๆ	5.41	0.49	มาก
32. ท่านต้องการรวมกลุ่มคนพิการ หรือชมรมคนพิการเพื่อช่วยเหลือกันเองและสังคมด้านนันทนาการ	5.17	0.54	มาก
33. ท่านและผู้ดูแลคนพิการต้องการมีส่วนร่วมด้านนันทนาการ ประชุมกำหนดคน โฆษณาแผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ในหน่วยงานราชการ	5.30	0.46	มาก
34. ท่านต้องการส่งเสริมกิจกรรมและสนับสนุนงบประมาณชมรมผู้พิการเพื่อทำกิจกรรมด้านนันทนาการ	5.52	0.50	มากที่สุด
35. ท่านและผู้ดูแลต้องการให้มีกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน เพื่อผ่อนคลาย	5.53	0.50	มากที่สุด
36. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านนันทนาการของชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ตามศักยภาพ	5.51	0.50	มากที่สุด
37. ท่านต้องการให้มีการสนับสนุนการแข่งขันกีฬาคนพิการ	5.16	0.50	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	5.37	0.29	มาก

จากตาราง 4.7 พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านนันทนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 5.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 34, ข้อ 35, และข้อ 36. อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนนอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 31. ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมนันทนาการวันคนพิการและวันอื่น ๆ ($\bar{X} = 5.41$) รองลงมาคือ ข้อ 33. ท่านและผู้ดูแลคนพิการต้องการมีส่วนร่วมด้านนันทนาการประชุมกำหนดนโยบายแผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในหน่วยงานราชการ ($\bar{X} = 5.30$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 37. ท่านต้องการให้มีการสนับสนุนการแข่งขันกีฬาคนพิการ ($\bar{X} = 5.16$)

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบริการทางสังคม โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านบริการสังคม			
38. ท่านต้องการได้รับสวัสดิการเบี้ยความพิการ เป็นประจำทุกเดือน	5.53	0.51	มากที่สุด
39. ท่านต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจ เรื่องสิทธิคนพิการตามกฎหมาย	5.36	0.49	มาก
40. ท่านต้องการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านสิทธิประโยชน์จากสื่อ หรือหน่วยงานต่างๆ	5.21	0.42	มาก
41. ท่านต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านเงินสงเคราะห์ครอบครัว	5.49	0.50	มาก
42. ท่านต้องการได้รับการช่วยเหลือ เครื่องอุปโภคและบริโภคจากรัฐหรือมูลนิธิการกุศล	5.57	0.49	มากที่สุด
43. ท่านต้องการให้มีอาสาสมัครบริการดูแลคนพิการภายในชุมชน	5.55	0.51	มากที่สุด
44. ท่านต้องการให้มีกิจกรรมการออกเยี่ยมบ้านคนพิการ ของชุมชน	5.49	0.51	มาก
45. ท่านต้องการให้ชุมชนและหน่วยงานราชการดูแลช่วยเหลือ ในด้านปัจจัยพื้นฐานตามความจำเป็นของชีวิต	5.44	0.51	มาก

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
46. ท่านต้องการให้หน่วยงานรัฐ และเอกชนปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย แก่คนพิการ ทั้งภายนอก ภายใน หน่วยงาน และสถานที่สาธารณะ	5.50	0.51	มาก
47. ท่านต้องการให้มีกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือคนพิการ กรณีเจ็บป่วย เสียชีวิต เป็นต้น	5.48	0.51	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	5.46	0.35	มาก

จากตาราง 4.8 พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบริการสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 5.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 38, ข้อ 42, และข้อ 43, อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนนอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 46.ท่านต้องการให้หน่วยงานรัฐ และเอกชนปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยแก่คนพิการ ทั้งภายนอก ภายใน หน่วยงาน และสถานที่สาธารณะ ($\bar{X} = 5.50$) รองลงมาคือ 41.ท่านต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านเงินสงเคราะห์ครอบครัว ($\bar{X} = 5.49$) และข้อ 44. ท่านต้องการให้มีกิจกรรมการออกเยี่ยมบ้านคนพิการ ของชุมชน ($\bar{X} = 5.49$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 40.ท่านต้องการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านสิทธิประโยชน์จากสื่อ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ($\bar{X} = 5.21$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปรากฏดังตาราง 4.9 ดังนี้

ตาราง 4.9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	ต้องการรับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการเพิ่ม	65	48.15
2	ต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปดูแลให้ทั่วถึง	48	35.56
3	ต้องการให้จัดกิจกรรมและตรวจสุขภาพให้กับคนพิการ	22	16.29
	รวม	135	100

จากตาราง 4.9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการรับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการเพิ่ม จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมา คือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปดูแลให้ทั่วถึง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 35.56 และต้องการให้มีกิจกรรมและตรวจสุขภาพให้กับคนพิการ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.29 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
  - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อนำผลวิจัยที่ได้เสนอต่อผู้รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องได้นำไปกำหนดนโยบายและวางแผน เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้การจัดสวัสดิการสังคมดียิ่งๆขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คนพิการหรือผู้ดูแลผู้พิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 135 คน (ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน 2556)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับคนพิการในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ความวิริยของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9132

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ออกหนังสือส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกจ่ายตามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนพิการที่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แล้วเก็บแบบสอบถามมาจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อนำมาตรวจหาความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม จำนวน 135 ฉบับ เก็บรวบรวมได้จำนวน 135 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตาราง แสดง จำนวนและร้อยละ

4.2 ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวมนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หากมีร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำดังนี้ ด้านบริการสังคม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการทำงานและมีรายได้ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการรับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการเพิ่ม รองลงมา คือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปดูแลให้ทั่วถึง และต้องการให้จัดกิจกรรมและตรวจสุขภาพให้กับคนพิการ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 6 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับความต้องการความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมคนพิการในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นซึ่งผู้วิจัยพบว่าประเด็นที่น่าสนใจอันจะเป็นข้อมูล เพื่อนำไปวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานด้านสวัสดิการของคนพิการในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน จังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและมีรายได้ ด้านนันทนาการ และด้านบริการสังคมพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้เพราะคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสนส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ มีรายได้น้อยฐานะยากจน ไม่ได้ประกอบอาชีพ ซึ่งมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยต้องการที่จะได้รับการช่วยเหลือ เครื่องอุปโภคบริโภคจากภาครัฐ ต้องการให้มีอาสาสมัครบริการดูแลคนพิการ ต้องการได้รับเบี้ยยังชีพคนพิการเพิ่มเพื่อให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และความต้องการในด้านต่างๆ ซึ่งคนพิการจะมีข้อจำกัดทางด้านร่างกายในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าร่วมทางสังคม ทำให้การเข้าถึงบริการภาครัฐมีความลำบาก การต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐเช่น การเข้าถึงทางด้านการแพทย์ ต้องการให้มีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ให้บริการตรวจสุขภาพ การศึกษาต้องการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รัฐจัดหน่วยบริการให้แนะนำปรึกษาทางการศึกษาสำหรับคนพิการ กิจกรรมการรวมกลุ่มคนพิการ หรือชมรมคนพิการ ต้องการให้มีการปรับสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัยให้เอื้อประโยชน์และมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ การทำงานการมีรายได้ ต้องการได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้สมศักดิ์ศรี ไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคม ส่งผลให้คนพิการมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมมาก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฤทัย เกตุหอม (2554 : 67-69) ได้ศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของคนพิการในองค์การบริหารส่วนตำบลเกษตรสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการในองค์การบริหารส่วนตำบลเกษตรสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ผลการวิจัย ด้านสุขภาพอนามัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า คนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน เห็นว่า ต้องการให้มีหน่วยเคลื่อนที่ให้บริการตรวจสุขภาพคนพิการในชุมชนมากที่สุด เนื่องจากผู้พิการมีความพิการ เช่น มีความพิการทางการเห็น พิกัดทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย พิกัดทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย พิกัดทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก พิกัดทางสติปัญญา ทำให้ไม่สะดวกและไม่สามารถรับบริการตรวจสุขภาพได้ นอกจากนี้มีความต้องการหน่วยเคลื่อนที่แล้ว คนพิการยังต้องการให้มีอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการแก้ไขหรือปรับปรุงความพิการเพื่อสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต การดูแลเอาใจใส่ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม ด้านสุขภาพ คนพิการยังต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการส่งเสริมฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชน เพื่อให้ตัวเองได้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อไม่ให้เป็นการครอบคร้วและสังคม ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้องทิพย์ ไตรบำรุง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตเทศบาลนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการวิจัย ด้านการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก คนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน เห็นว่า คนพิการมีความต้องการให้หน่วยงานของรัฐ จัดบริการให้คำแนะนำปรึกษาทางการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อให้คนพิการ ได้ฝึกทักษะการดำรงชีวิต ด้านการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ตามศักยภาพของตนเอง เพื่อไม่ให้เป็นการละเมิด และสังคม ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภชัย ชัยวรกุล (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการ ได้รับสวัสดิการของคนพิการในตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านการศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.3 ผลการวิจัย ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจาก คนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน เห็นว่า ที่พัก ที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับคนพิการ ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี สภาพแวดล้อมมีส่วนทำให้สุขภาพจิตใจคนพิการดีขึ้นคนพิการจึงมีความต้องการให้มีการปรับสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัย ให้เอื้อประโยชน์ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และจัดที่พักอาศัยสำหรับผู้ที่ไม่มียานพาหนะ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม คนพิการ เห็นว่า เมื่อคนพิการมีความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระสังคมให้น้อยลงได้ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับคำกล่าวของ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2545) กล่าวถึง การมีที่อยู่อาศัยของประชาชนควรมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่สภาพช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในทำนองเดียวกัน ประชาชนทุกคนควรจะได้มีที่อยู่อาศัยตามกำลังความสามารถของบุคคลที่จะได้มา และต้องได้รับการช่วยเหลือจากรัฐตามสมควรตามหลักพื้นฐานของความเป็น

มนุษย์ที่จะได้รับการดูแลจากรัฐอย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ปลอดภัย ความมั่นคงอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสภาพโทรมแอ็คล้อมด้วยมลพิษหรือเสี่ยงต่อความเสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

2.4 ผลการวิจัย ด้านการทำงานและมีรายได้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก คนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน เห็นว่า ความบกพร่องของร่างกาย ไม่ว่าจะเป็น ความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ เป็นอุปสรรค และเป็นสาเหตุทำให้ขาดรายได้ คนพิการมีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนจัดหางานให้แก่คนพิการ มีการสนับสนุน งบประมาณในการประกอบอาชีพ ฝึกทักษะฝีมือให้ได้มาตรฐาน และมีคุณภาพตามศักยภาพตนเอง เพื่อให้คนพิการ ได้มีรายได้พอเพียงต่อการยังชีพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของภคชล มัจฉา (2554 : 86) ได้ทำการวิจัย เรื่องแนวทางพัฒนาการดำเนินงานให้บริการด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 คนพิการที่จดทะเบียนในเขตจังหวัดตาก พบว่า ด้านการทำงานและรายได้ อยู่ในระดับมาก

2.5 ผลการวิจัย ด้านนันทนาการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก คนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน เห็นว่า สภาพจิตใจและร่างกายของคนพิการเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทำให้ชีวิตดำเนินไปด้วยความสุข คนพิการจึงมีความต้องการการดูแลทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ด้านนันทนาการมีส่วนช่วยทำให้คนพิการมีสุขภาพจิตที่ดีได้ ทั้งกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน เพื่อผ่อนคลาย การแข่งขันกีฬาคนพิการ ฯลฯ หน่วยงานของรัฐจึงจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนส่งเสริมช่วยเหลือ สนับสนุนให้คนพิการมีพัฒนาการและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับคำกล่าวของ คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2545 – 2549 (2555 : 5) ได้กล่าวถึง ขอบเขตของงานสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ด้านนันทนาการ ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจอย่างมีคุณภาพ

2.6 ผลการวิจัย ด้านบริการสังคม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก คนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน เห็นว่า ในการให้บริการแก่คนพิการนั้น ไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐ หรือเอกชน ควรให้ความสำคัญสำหรับคนพิการเท่าเทียมกันในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้าน การได้รับเบี้ยยังชีพคนพิการ เนื่องจาก คนพิการมีความต้องการเบี้ยยังชีพคนพิการเพิ่มเพื่อให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ความต้องการอาสาสมัครบริการดูแลคนพิการภายในชุมชนเพื่อให้คนพิการมีความรู้และทักษะ สามารถช่วยเหลือตนเองเบื้องต้นได้ การได้รับการช่วยเหลือ เกี่ยวกับเครื่อง

อุปโลก บริ โลก ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานตามความจำเป็นของชีวิต และความช่วยเหลือด้านการเงิน สงเคราะห์ครอบครัว ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับคำกล่าวของ พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 (2546) ได้กล่าวว่า ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันการแก้ปัญหาการพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึงเหมาะสมเป็นธรรม

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีจำนวนมากที่สุดคือ ต้องการรับเงินสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพคนพิการเพิ่ม เป็นเพราะคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน เห็นว่า เงินที่ได้รับจากเบี้ยยังชีพคนพิการ เดือนละ 500 บาท นั้น ไม่พอเพียงต่อการดำรงชีวิต ทั้งนี้เพราะคนพิการในตำบลหนองโสนส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีความเป็นอยู่ลำบากทั้งตนเองและครอบครัว อีกทั้งคนพิการยังเห็นว่าตนเองมีสภาพร่างกายที่บกพร่อง หรือกลุ่มคนที่เป็นวัยแรงงานก็ยังคงขาดการสนับสนุนการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายอย่างจริงจัง ส่วนกลุ่มคนประเภทความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมที่เป็นวัยแรงงานก็ยังไม่เป็นที่ยอมรับของโรงงานเพราะกลุ่มคนเหล่านี้ต้องได้รับการดูแลและการรักษาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้มีความต้องการได้รับเบี้ยยังชีพคนพิการเพิ่ม ซึ่งจะเป็ค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ในการดำรงชีพ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสนได้ช่วยเหลือและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือเงินสงเคราะห์แต่ก็ไม่เพียงพอ และทั่วถึงเนื่องจากงบประมาณมีจำนวนจำกัด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาหะมะรุยี่ มะแซ (2554 : 60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมคนพิการสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลถึงชั้น อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ซึ่งผู้พิการส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า ต้องการให้ช่วยเหลือในด้านเบี้ยยังชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริการสังคม ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสนต้องมีการวางแผน สำรวจความต้องการ และให้ความช่วยเหลือคนพิการอย่างทั่วถึงและรักษาสิ่งที่ดีไว้อย่างมั่นคงและต่อเนื่อง เพื่อให้คนพิการ

ได้รับสวัสดิการมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยร่วมกับภาคีเครือข่ายสนับสนุนงบประมาณและบุคลากร มี การทำแผนและกิจกรรมในการเยี่ยมบ้านคนพิการ ให้คำปรึกษาปัญหาทางด้านสุขภาพทั้งให้ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขคอยแนะนำในการใช้อุปกรณ์หรือเครื่องช่วยคนพิการ มีอาสาสมัครเพื่อคอย ช่วยเหลือคนพิการที่บ้านให้ได้รับความรู้สวัสดิการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อเข้าถึง สวัสดิการและสิทธิต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องของความเป็นอยู่ของคนพิการ ด้านเงินสงเคราะห์ ครอบครัวย การได้รับสิทธิคนพิการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและมีรายได้ ด้านนันทนาการ ควรจัดทำโครงการเพิ่มพูนความรู้ให้คนพิการ ส่งเสริมกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน เพื่อพักผ่อน หย่อนใจ สามารถช่วยเหลือตนเองและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการ ทำงานและมีรายได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คนพิการ เห็นว่าคนพิการไม่สามารถทำงานและ ไม่มีการจ้าง งานได้เท่าคนปกติ ซึ่งทำให้ขาดรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และที่สำคัญขาดกำลังใจในการ ต่อสู้กับชีวิต ดังนั้น หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนควร ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ คนพิการใน ทุกด้าน เพื่อความเป็นอยู่และความทัดเทียมกันของคนในสังคม โดยเฉพาะคนพิการ ไม่ว่าจะเป็ น การสนับสนุน ด้านการทำงานและมีรายได้ โดยอาจเพิ่มเบี้ยยังชีพตามระเบียบกฎหมายหรือตาม รายได้อื่นของหน่วยงานที่รับผิดชอบ นอกจากนั้นฝึกอาชีพสร้างอาชีพให้ ให้รู้จักประหยัด อดออม หลีกเลี่ยงความฟุ่มเฟือย หน่วยงานต้องทำสิ่งเหล่านี้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อเป็น กำลังใจและเป็นแรงผลักดันให้คนพิการได้ดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขต องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อื่น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย ถึง ปัจจัย สภาพปัญหา และแนวทางการแก้ไขที่มีผลกระทบ ต่อการจัดสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ และพื้นที่อื่น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของ คนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ และพื้นที่อื่น เพื่อที่จะนำไปสู่การตอบสนองความต้องการของคนพิการ ได้อย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2551). แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษา
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2545). มาตรฐานการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ.
กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- _____. (2546). รอบรู้เรื่องคนพิการ. กรุงเทพฯ ฯ : เทพเพ็ญวานิชย์.
- _____. (2548). ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : หจก.
เทพเพ็ญวานิชย์.
- _____. (2552). คู่มือกฎหมายการปฏิบัติงานเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.
กรุงเทพฯ ฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กานดา พูนลาภทวี. (2539). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ ฯ : พิสิกส์เซ็นเตอร์.
- กิติพัฒน์ นนทปัทมะกุล. (2544). นโยบายสังคมและสวัสดิการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกตุ วงศ์ก้อม. (2548). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต.
- แก้วดา เข้มแข็ง. (2552). ทฤษฎีแรงจูงใจ. สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2555,
จาก: <http://www.gotoknow.org/posts/208290>.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2546). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ ฯ : วิญญูชน.
- _____. (2550). การปกครองท้องถิ่น : หลักการและมติในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ ฯ :
สำนักพิมพ์พีธ.
- _____. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพฯ ฯ : วิญญูชน.
- คณะกรรมการการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (2545). แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและ
สังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2545-2549. ชลบุรี : กระทรวงแรงงานและ
สวัสดิการสังคม.

- ณฤทัย เกตุหอม (2554). ความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการ ในเขตอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี. รายงานการศึกษาอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- คารารัตน์ ทิพย์วงศ์. (2551). ปัญหาและความต้องการในการได้รับสวัสดิการความช่วยเหลือจากภาครัฐของผู้พิการ ในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระ พ.ม. (พยาบาลสาธารณสุข). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทองหล่อ วงษ์อินทร์. (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตนเอง. กรุงเทพฯ : น.ป.ท.
- ทัศนีย์ ลักกขณาภิชนชัช. (2545). การใช้ทรัพยากรในงานสวัสดิการสังคม. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2549). การปกครองส่วนท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- บุญรอด ศรีผดุง. (2553). การศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน. (2556). บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้พิการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน ประจำปีเดือนสิงหาคม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 บุรีรัมย์ : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2546). การกระจายอำนาจ: หลักและองค์ประกอบที่น่าพิจารณา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.
- ปราณี रामสูต. (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : ธนการพิมพ์.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2544). สิทธิเสรีภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์. (2546). การบริหารส่วนท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พรชัย เทพปัญญา และคณะ. (2547). การปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พาณิชย์.
- พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2550). การคลังรัฐบาลและการคลังท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์.

- “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551”. (2551, 14 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนพิเศษ 40 ง. หน้า 11.
- “พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546”. (2546). สวัสดิการสังคม. สืบค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2555, จาก: <http://www.thaiandycenter/index>.
- พวงแก้ว กิจธรรม. (2550). นิยามและประเภทความพิการ. สืบค้นเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2555, จาก: <http://www.tddf.oor.h/library>.
- พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ รม. (รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2544). การปฏิรูประบบราชการของต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ
- พิสมัย ผลพฤกษ์ไพโร. (2542). การสังคมสงเคราะห์. สงขลา : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- เพ็ญภัค ยาหิ. (2548). การพัฒนาการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติ การฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534: ศึกษากรณีนิคมโนนสมบูรณ์ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ สส.ม (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพโรจน์ แสงจันทร์ และคณะ. (2551). การพัฒนารูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับอำเภอ กรณีศึกษา อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- ภคชล มัจฉา (2554). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านการให้บริการด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามพระราชบัญญัติคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 วิทยานิพนธ์ รม. (การปกครองท้องถิ่น). กำแพงเพชร : งานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ. (2540). ความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลผู้สูงอายุจากครอบครัว. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2551). การบริหารท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- มานิตย์ จุมปา. (2547). คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :
นิติธรรม.
- มาริสา ภูเพ็ชร. (2546). งานสังคมสงเคราะห์ : มรรควิธีผู้การพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ :
ประชาสงเคราะห์2.
- มาหะมะรุยี่ มะแซ. (2554). แนวทางการจัดสวัสดิการคนพิการสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล
คลังชั้น อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา. รายงานการศึกษาดูงาน ไร่.ม. (การปกครอง
ท้องถิ่น). ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. (2546). เอกสารการสอนวิชาการบริหารท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : น้ำกิง.
- ราช การเพียร. (2555). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน
ตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ ไร่.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ ฯ :
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2545). สวัสดิการสังคมไทย. กรุงเทพฯ ฯ : อารยันมีเดีย.
- _____. (2549). สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : พรักหวาน กราฟฟิค.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”. (2550, 24 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 47
ก. หน้า 1-127
- วีระชัย วีระนันทชาติ และสโรทร ม่วงเกลี้ยง. (2550). คู่มือมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและ
คุ้มครองพิทักษ์สิทธิคนพิการ. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก
เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์.
- วัชรินทร์ จิตตกุลเสนา. (2552). การสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการผู้พิการกรณีศึกษาของ
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโหนด อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา. รายงานการศึกษาดูงาน
อิสระ ไร่.ม. (การปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2544). สวัสดิการผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ ฯ : ธรรมสาร.

สถาบันพระปกเกล้า. (2548). การปกครองท้องถิ่นไทย. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2555, จาก

http://www.kpilearning.com/e_learning/lms/e_learning.

สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ. (2545). คู่มือการปฏิบัติงานด้านการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตแห่งชาติ. (2552). กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ
มั่นคงของมนุษย์. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550.
กรุงเทพฯ ฯ.

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2549). แนวทางการดำเนินงานการตรวจประเมิน
และจดทะเบียนเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ปีงบประมาณ 2549. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ ฯ : ศรีเมืองการพิมพ์.

สำนักทะเบียนอำเภอนางรอง. (2554). รายงานสถิติประชากรและบ้าน ระดับตำบล ของตำบล
หนองโสน.บุรีรัมย์ : ที่ว่าการอำเภอนางรอง.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2554). แผนยุทธศาสตร์
กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2552-2555. กรุงเทพฯ ฯ. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. โรงพิมพ์ สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพฯ) จำกัด.

สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2551). บทความเผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียง
ปีงบประมาณ 2551. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2555, จาก

http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=22119

ลีดา ศ. แสงสุริย์วัชราร. (2545). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ศึกษา
เฉพาะกรณีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้องค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สิรินาคย์ กฤษณาธาร. (2552). ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด
(มหาชน).ชลบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

สุชาติพิชญ์ รัตนชู. (2554). การสำรวจความต้องการของคนพิการทางกายในองค์การบริหารส่วน
ตำบลโพรงจระเข้ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง. รายงานการศึกษาอิสระ รพ.ม. (การ
ปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สุภชัย ชัยวรกุล. (2553). ความต้องการได้รับสวัสดิการของคนพิการในตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอ
พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ ปร.ม. (การจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง).
ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์. (2546). วิธีชีวิตและสวัสดิการของคนพิการทางกาย. สารวิจัยเพื่อ
คนพิการ สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2555, จาก จาก <http://www.oppd.opp.go.th>.
- สุรางค์ ใ้วตระกูล. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน. (2556). แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลหนอง
โสนพ.ศ. 2556 - 2558 นุรีรัมย์ : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน.
- อนันต์ อนันตกุล. (2551). แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- อนิษฐา แก้วจำนง. (2552). การจัดการทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา : ศูนย์หนังสือ
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อนงก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). ประชาธิปไตยท้องถิ่น. นนทบุรี : มิติใหม่
- อภิญา เวชชชัย และคณะ. (2548). ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของไทย.
กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อริยา คูหา. (2546). แรงจูงใจและอารมณ์. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อลงกรณ์ อรรคแสง. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่องการจัดรูปแบบและ
โครงสร้างภายใน. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- อังคณา สาลาด. (2541). ความคาดหวังในการฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชนของคนพิการทางกาย
หรือการเคลื่อนไหว : ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม
(ประชากรศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อำนาจ ชีระวนิช. (2547). การจัดการ. นนทบุรี : ซี.วี.แอล.การพิมพ์.
- เอื้องทิพย์ ไตรบำรุง. (2550). การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตเทศบาล
นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการศึกษา).
นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๓๙๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัล อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.วุฒินันท์ รามฤทธิ์

ด้วย นางสาวจิราภรณ์ งอยกุดจิก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ดร.วิชาญ จุลทริก เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๓๙๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.น้อย สุปิงคลัด

ด้วย นางสาวจิราภรณ์ งอยกุดจิก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ดร.วิชาญ จุลทริก เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๓๔๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางกรุณา สวัสดิ์สิงห์

ด้วย นางสาวจิราภรณ์ งอยกุดจิก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ดร.วิษชาญ จุลหริก เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/๔๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลชุมแสง

ด้วย นางสาวจิราภรณ์ งอยกุดจิก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ดร.วิษชาญ จุลทริก เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวจิราภรณ์ งอยกุดจิก ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศร ๐๕๔๕.๑๓/๔๑๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองโสน

ด้วย นางสาวจิราภรณ์ งอยกุดจิก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ดร.วิชาญ จุลทริก เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ โดยการนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ดังนี้
    - 2.1 ด้านสุขภาพอนามัย
    - 2.2 ด้านการศึกษา
    - 2.3 ด้านที่อยู่อาศัย
    - 2.4 ด้านการทำงานและมีรายได้
    - 2.5 ด้านนันทนาการ
    - 2.6 ด้านบริการสังคม
  - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ
3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษารับรองว่าจะเก็บเป็นความลับและจะนำผลไปใช้เพื่อศึกษาในภาพรวมเท่านั้น ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม
4. ผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

จิราภรณ์ งอยกุลจิก

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

แบบสอบถามเพื่อวิจัย

เรื่อง การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการ
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง แบบสอบถามมี 3 ตอน ขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ โปรดทำเครื่องหมาย ✓
ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

( ) อายุต่ำกว่า 21 ปี ( ) 21 - 40 ปี
( ) 41 - 60 ปี ( ) 60 ปี ขึ้นไป

3. รายได้ต่อเดือน

( ) ต่ำกว่า 1,000 บาท ( ) 1,000 - 5,000 บาท
( ) 5,000 - 10,000 บาท ( ) 10,001 บาท ขึ้นไป

5. ระดับการศึกษา

( ) ประถมศึกษา
( ) มัธยมศึกษาตอนต้น
( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
( ) อนุปริญญา / ปวส.
( ) ปริญญาตรี / สูงกว่าปริญญาตรี
( ) ไม่ได้รับการศึกษา

6. ประกอบอาชีพ

( ) ไม่ได้ประกอบอาชีพ ( ) รับจ้าง
( ) เกษตรกรรม ( ) ธุรกิจส่วนตัว
( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

7. ประเภทความพิการ

- ( ) ความพิการทางการเห็น
- ( ) ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย
- ( ) ความพิการทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย
- ( ) ความพิการทางจิตใจ หรือพฤติกรรม หรือออทิสติก
- ( ) ความพิการทางสติปัญญา
- ( ) ความพิการทางการเรียนรู้

ตอนที่ 2 ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน
อำเภอหนอง จังหวัคบุรีรัมย์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความต้องการตามความเป็นจริงของท่าน
เกณฑ์คะแนนบ่งบอกถึงระดับความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้พิการ ดังนี้

6	หมายถึง	ต้องการมากที่สุด
5	หมายถึง	ต้องการมาก
4	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
3	หมายถึง	ต้องการน้อย
2	หมายถึง	ต้องการน้อยที่สุด
1	หมายถึง	ไม่มีความต้องการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

คำชี้แจง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความต้องการ
สวัสดิการสังคมของคณาธิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

*** ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ***

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	246.8000	130.0276	.2826	.9127
A2	247.0000	122.7586	.7407	.9074
A3	246.9333	130.9609	.1896	.9136
A4	247.0667	120.7540	.7699	.9066
A5	247.0000	121.5862	.8292	.9063
A6	247.2667	131.1678	.0900	.9166
A7	247.2667	130.6851	.2027	.9135
A8	247.2000	129.1310	.3075	.9126
A9	246.5333	132.7402	.0844	.9138
B1	247.4333	132.1851	.0343	.9174
B2	247.3000	130.0103	.1590	.9155
B3	247.2667	127.7195	.4002	.9116
B4	247.2000	127.3379	.3143	.9132
B5	247.2000	127.3379	.5129	.9105
B6	247.1667	129.3161	.3820	.9118
B7	246.9333	123.9954	.7142	.9081
B8	246.9333	125.0299	.7156	.9084
C1	246.7667	132.8747	.0201	.9155
C2	247.3667	133.2747	.0149	.9140

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ต่อ)

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C3	247.0000	123.0345	.7986	.9071
C4	247.1667	131.6609	.0811	.9159
C5	247.1000	130.9207	.2074	.9133
C6	247.2000	131.8207	.0844	.9153
D1	247.4000	133.2828	.0262	.9138
D2	247.7333	127.3057	.3551	.9124
D3	247.0667	121.9954	.8136	.9066
D4	246.8667	129.7057	.3020	.9125
D5	247.1333	122.9471	.7660	.9073
D6	247.2333	129.2195	.4369	.9114
D7	247.1333	126.2575	.5725	.9098
E1	247.2333	128.5299	.5129	.9108
E2	247.2000	128.3724	.2743	.9136
E3	247.1667	133.1782	.0044	.9150
E4	246.9000	125.7483	.6521	.9091
E5	246.6667	127.4713	.5940	.9100
E6	247.0000	124.0690	.8108	.9075
E7	246.9667	127.4816	.4964	.9106
F1	246.6667	128.4368	.4928	.9109

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ต่อ)

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
F2	247.2000	127.4759	.5935	.9100
F3	247.2000	127.3379	.6081	.9099
F4	247.0333	129.3437	.3383	.9122
F5	246.8333	130.0747	.2731	.9128
F6	246.7000	128.4931	.4640	.9111
F7	246.8333	126.0057	.6412	.9092
F8	247.0333	123.6195	.8627	.9071
F9	246.7667	128.3920	.4422	.9112
F10	246.8667	127.2920	.5171	.9104

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 47

Alpha = .9132

	ประวัติย่อของผู้วิจัย
ชื่อ	นางสาวจิราภรณ์ งอยกุลจิก
วันเดือนปีเกิด	8 มีนาคม 2517
สถานที่เกิด	90 หมู่ที่ 10 ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 11/1 ซอยร่วมมิตร ถนนสรรพกิจโกศล ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่งาน	นักพัฒนาชุมชน
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2530 ประถมศึกษา โรงเรียนผดุงราชกิจเจริญ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พ.ศ. 2533 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนาแกสามัคคีวิทยา อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พ.ศ. 2537 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2542 บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ) สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2557 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์